

Möte med MKB-forum i Oskarshamn

Datum: 11 december 2003 kl. 9.30 - 16.00.
Plats: SKB:s platsundersökningskontor, Simpevarp.
Inbjudan: Mötet var öppet för allmänheten att delta som åhörare. Inbjudan annonserades i Oskarshamns-Tidningen och Nyheterna 6 och 10 december.

Närvarande

Länsstyrelsen i Kalmar län: Ulf Färnhök, (ordförande) och Sven Andersson

Oskarshamns kommun: Kjell Anderson, Leif A Carlsson, Elisabeth Englund, Rigmor Eklind, Kaj Nilsson, Lena Nordenskjöld, Göte Pettersson, Lars Tyrberg, Peter Wretlund och Harald Åhagen.

SKI: Magnus Westerlind och Josefin Päiviö.

SSI: Björn Hedberg.

SKB: Claes Thegerström (del av mötet), Claes-Göran Andersson, Saida Laârouchi Engström, Anders Nyström, Katarina Odéhn, Olle Olsson, Jenny Rees, Johnny Rönnfjord, Kristina Vikström, Peter Wikberg och Lars Birgersson (sekreterare).

Allmänhet: Lena Andersson, Torsten Carlsson, Gunnar Karlström, Katarina Lindell, Mikael Nilsson och sex representanter från japansk delegation.

2003-12-06

NYHETERNA

Öppet möte i MKB-forum Oskarshamn

MKB-forum i Oskarshamn inbjuder till öppet möte

MKB-forum i Oskarshamn behandlar frågor i anslutning till Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB:s) planer att bygga en inkapslingsanläggning i Simpevarp, att bygga ut mellanlagringskapaciteten i CLAB och att lokalisera ett slutförvar för använt kärnbränsle till Simpevarpsområdet.

I MKB-forum deltar representanter från Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB), Statens Kärnkraftsinspektion (SKI), Statens Strålskyddsinstitut (SSI), länsstyrelsen i Kalmar län och Oskarshamns kommun. Länsstyrelsen är ordförande vid MKB-forums möten.

Nästa möte i MKB-forum hålls i Figeholm torsdagen den 11 december och kommer att vara öppet för allmänheten. Vid mötet kommer du att få möjlighet att ställa frågor och framföra dina synpunkter.

Tid och plats:

Torsdagen den 11 december klockan 09.30-16.00
Figeholms Fritid och Konferens, Hägnad, Figeholm.

Välkomna!

OT

Öppet möte i MKB-forum Oskarshamn

MKB-forum i Oskarshamn inbjuder till öppet möte

MKB-forum i Oskarshamn behandlar frågor i anslutning till Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB:s) planer att bygga en inkapslingsanläggning i Simpevarp, att bygga ut mellanlagringskapaciteten i CLAB och att lokalisera ett slutförvar för använt kärnbränsle till Simpevarpsområdet.

I MKB-forum deltar representanter från Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB), Statens Kärnkraftsinspektion (SKI), Statens Strålskyddsinstitut (SSI), länsstyrelsen i Kalmar län och Oskarshamns kommun. Länsstyrelsen är ordförande vid MKB-forums möten.

Nästa möte i MKB-forum hålls i Figeholm torsdagen den 11 december och kommer att vara öppet för allmänheten. Vid mötet kommer du att få möjlighet att ställa frågor och framföra dina synpunkter.

Tid och plats:

Torsdagen den 11 december klockan 09.30-16.00
Figeholms Fritid och Konferens, Hägnad, Figeholm.

Välkomna!

Dagordning

DATUM
2003-11-25

REG.NR

FÖRFATTARE
Lars Birgersson

Dagordning för MKB-forum i Oskarshamn den 11 december 2003.

Lokal: Hägnad, Figeholm.
Tidpunkt: 9.30-16.00

1. Introduktion
2. Fastställande av dagordning
3. Föregående mötesanteckningar
4. Frågor från Oskarshamns kommun
 - 4.1 MKB-frågor
 - 1 - Lokaliseringsarbetet för kapseltillverkning.
 - 2 - SR-Can – rapporten önskas på svenska.
 - 3 - Utökade samrådsformen. Hur ämnar SKB skapa insyn i det utökade samrådet?
 - 4.2 Övriga frågor till MKB-forum
 - MKB-forums möten. Alla möten öppna?
 - Samrådsredogörelserna från tidigare möte i MKB-forum. När redovisas de?
 - Fråga till länsstyrelsen. Kommunens skrivelse med begäran om hastighetsbegränsning vid Kråkelundsvägens anslutning till kustvägen. Hur långt har handläggningen av skrivelsen kommit?
 - Fråga till SSI. Redovisning av resultatet från arbetet med de allmänna råden, återkoppling från fokusgrupperna mm efterfrågas.
5. Lägesrapport Oskarshamns kommun
6. Lägesrapport SKB
 - 6.1 Lägesrapport för CLAB2 och inkapslingsanläggningen
 - 6.2 Aktuellt från platsundersökning i Forsmark
 - 6.3 Aktuellt från platsundersökning i Oskarshamn
 - 6.4 Samhällsutredningar och -forskning
7. Allmänhetens frågor (11.30-12.00)

Svensk Kärnbränslehantering AB

Postadress Box 5864, 102 40 Stockholm

Besöksadress Brahegatan 47

Telefon 08 - 459 84 00 *Fax* 08 - 661 57 19

www.skbn.se

Org.nr. 556175 - 2014 *Säte* Stockholm

8. Lägesrapport SSI
9. Lägesrapport SKI
 - 9.1 Riksidresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall
 - 9.2 Arbetet med avfallskonventionen
10. Lägesrapport länsstyrelsen
11. Genomförda och planerade samrådsaktiviteter
12. Datum för kommande möten
13. Övriga frågor
14. Allmänhetens frågor (15.30-16.00)

Allmänhetens frågor tas upp i två block, innan lunch och som sista punkt på dagordningen. Det första blocket, punkt 7 på dagordningen, läggs in mellan 11.30 och 12.00 oavsett var i dagordningen mötet befinner sig.

Sammanträde med MKB-forum i Oskarshamn för studier av slutförvarssystem för använt kärnbränsle i Oskarshamns kommun.

Tid: Torsdagen den 11 december 2003 kl. 9.30 - 16.00

Plats: Hägnad, Figeholm

Närvarande:

Länsstyrelsen i Kalmar län: Ulf Färnhök, ordf
Sven Andersson

Oskarshamns kommun: Kjell Anderson
Leif A Carlsson
Elisabeth Englund
Rigmor Eklind
Kaj Nilsson
Lena Nordenskjöld
Göte Pettersson
Lars Tyrberg
Peter Wretlund
Harald Åhagen

SKI: Magnus Westerlind
Josefin Päiviö

SSI: Björn Hedberg

SKB: Claes Thegerström (del av mötet)
Claes-Göran Andersson
Saida Laârouchi Engström
Anders Nyström
Katarina Odéhn
Olle Olsson
Jenny Rees
Johnny Rönnfjord
Kristina Vikström
Peter Wikberg
Lars Birgersson, sekr

Allmänhet: Lena Andersson
Torsten Carlsson
Gunnar Karlström
Katarina Lindell
Mikael Nilsson
6 representanter från japansk delegation

Innehåll

1	Introduktion.....	5
2	Fastställande av dagordning	5
3	Föregående mötesanteckningar	5
4	Frågor från Oskarshamns kommun	6
4.1	MKB-frågor	6
4.2	Övriga frågor	9
5	Lägesrapport Oskarshamns kommun	10
6	Lägesrapport SKB.....	12
6.1	CLAB2 och inkapslingsanläggningen.....	12
6.2	Aktuellt från platsundersökning i Forsmark	12
6.3	Aktuellt från platsundersökning i Oskarshamn	13
7	Allmänhetens frågor	13
8	Lägesrapport SKB, fortsättning.....	15
8.1	Samhällsutredningar och –forskning	15
9	Lägesrapport från SSI	16
10	Lägesrapport från SKI	17
10.1	Riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall	17
10.2	Arbetet med avfallskonventionen.....	18
11	Lägesrapport från länsstyrelsen.....	18
12	Genomförda och planerade samrådsaktiviteter	18
13	Datum för kommande möten.....	19
14	Övriga frågor	19
14.1	Bygglov enligt plan- och bygglagen.....	19
15	Allmänhetens frågor	19

Bilagor

Bilaga 1	Översikt över MKB-processen. Sven Andersson, länsstyrelsen i Kalmar län. Kopia på visade OH-bilder.
Bilaga 2	”MKB-frågor” från Oskarshamns kommun.
Bilaga 3	SKB:s svar på Oskarshamns kommuns ”MKB-frågor”.
Bilaga 4	Kapselfabriken. Claes-Göran Andersson, SKB.
Kopia på visade OH-bilder.
Bilaga 5	Dokumentation av samråd. Saida L. Engström, SKB.
Kopia på visade OH-bilder.
Bilaga 6	Misterhultgruppens arbete. Leif Carlsson, Oskarshamns kommun.
Kopia på visade OH-bilder.
Bilaga 7	Kommungruppens arbete. Lars Tyrberg, Oskarshamns kommun.
Kopia på visade OH-bilder.
Bilaga 8	CLAB2 och inkapslingsanläggningen. Anders Nyström, SKB.
Kopia på visade OH-bilder.
Bilaga 9	Aktuellt från platsundersökning i Forsmark. Olle Olsson, SKB.
Kopia på visade OH-bilder.
Bilaga 10	Aktuellt från platsundersökning i Oskarshamn. Peter Wikberg, SKB.
Kopia på visade OH-bilder.
Bilaga 11	Samhällsutredningar och -forskning. Kristina Vikström, SKB.
Kopia på visade OH-bilder.
Bilaga 12	SSI:s granskning av SFR. Pressmeddelande.
Bilaga 13	Riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Josefin Päiviö, SKI. Kopia på visade OH-bilder.
Bilaga 14	Kommungruppens yttrande angående riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Lars Tyrberg, Oskarshamns kommun. Kopia på visade OH-bilder.
Bilaga 15	”Avfallskonventionen”. Magnus Westerlind, SKI.
Kopia på visade OH-bilder.

- Bilaga 16 Miljöprovning av Oskarshamns kärnkraftverk. Sven Andersson, länsstyrelsen i Kalmar län. Kopia på visade OH-bilder.
- Bilaga 17 Planering av utökat samråd. Saida L. Engström, SKB. Kopia på visade OH-bilder.

1 Introduktion

Ulf Färnhök, länsstyrelsen i Kalmar län och ordförande i MKB-forum, gav en översikt av det arbete som bedrivs inom MKB-forum.

MKB-forum i Oskarshamn inrättades hösten 1994, under namnet MKB-forum i Kalmar län. MKB-forum leds av länsstyrelsen och behandlar frågor i anslutning till SKB:s planer på att bygga ut mellanlagringskapaciteten i CLAB, att bygga en inkapslingsanläggning i Simpevarp och att lokalisera ett slutförvar för använt kärnbränsle till Simpevarpsområdet. Detta är MKB-forums 45:e sammanträde, men det första som är öppet för allmänheten.

Sven Andersson, länsstyrelsen i Kalmar län, redogjorde för länsstyrelsens roll i kärnavfallsfrågan, se *bilaga 1*. Länsstyrelsen har en viktig roll i kärnavfallsfrågan. Förutom att leda möten i MKB-forum har länsstyrelsen i enlighet med regeringens beslut ett samordningsansvar:

- för de kontakter med kommuner och statliga myndigheter som behövs för att SKB ska kunna ta fram underlag till en MKB
- för att vidta åtgärder som möjliggör för berörd kommun att följa och bedöma samt lämna information i frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall.

Därtill är länsstyrelsen tillsynsmyndighet och remissinstans.

I enlighet med miljöbalken 6 kap har länsstyrelsen under 2003 beslutat att verksamheterna förknippade med inkapslingsanläggning respektive slutförvar för använt kärnbränsle kan antas medföra betydande miljöpåverkan. För SKB innebär detta att de tidiga samråden ska följas av utökade samråd.

SKB:s pågående platsundersökning kräver regelbundna samråd med länsstyrelsen enligt miljöbalken 12 kap för de verksamheter eller åtgärder som "väsentligt kan komma att påverka naturmiljön". Exempel på sådana ärenden är placering av borrhål och borrhål, mätstationer med mera.

2 Fastställande av dagordning

Utsänt förslag till dagordning godkändes.

3 Föregående mötesanteckningar

Föregående protokoll, nr 44 från sammanträde 2003-09-30, har varit på granskning. Under mötet cirkulerades protokollet för underskrift.

4 Frågor från Oskarshamns kommun

Inför mötet hade Oskarshamns kommuns ställt sju stycken frågor till SKB, länsstyrelsen respektive SSI. Frågorna var uppdelade i "MKB-frågor" och "övriga frågor". "MKB-frågorna" framgår i *bilaga 2*.

4.1 MKB-frågor

- 1 - Lokaliseringsarbetet för kapseltillverkning.
- 2 - SR-Can – rapporten önskas på svenska.
- 3 - Utökade samrådsformen. Hur ämnar SKB skapa insyn i det utökade samrådet?

Kommunens frågor och SKB:s svar på frågorna redovisas i *bilaga 2* respektive *bilaga 3*.

Lokaliseringsarbetet för kapseltillverkning.

Claes-Göran Andersson, SKB, besvarade kommunens fråga angående lokaliseringsarbetet för kapseltillverkningen, se *bilaga 4*. Kapseln är nästan fem meter lång och har en diameter på drygt en meter. Den kommer att väga cirka 25 ton när den är fylld med bränsle. Ytterhöljet består av koppar som skyddar mot korrosion. Inuti kapseln finns en insats av gjutjärn för att ge tillräcklig hållfasthet.

Utvecklingen av tillverkningstekniker för de i kapseln ingående komponenterna, det vill säga segjärnsinsats, stållock till insatsen, kopparrör, kopparlock och botten, har pågått under ett antal år. Arbetet har huvudsakligen bedrivits hos leverantörer inom och utom landet, med stöd från branschföreningar, universitet och forskningsinstitut. Hittills har 35 kopparrör och 26 gjutna insatser tillverkats.

Tillverkningen av komponenterna till kapslarna kommer även i framtiden att ske hos olika leverantörer, på den svenska eller internationella marknaden. SKB behöver ha mycket god kontroll över de kapselkomponenter som går in till inkapslingsanläggningen, vilket kan betyda att SKB vill ha en hopsättningsfabrik och slutjustering av kapselkomponenterna i egen regi eller eventuellt i samverkan med finländarna. En sådan "kapselfabrik" kan liknas med en kvalificerad mekanisk verkstad. Några bränsleelement kommer aldrig att finnas i anläggningen.

Den tänkta fabriken är uppbyggd med två bearbetningslinjer; en för bearbetning av koppar samt en för bearbetning av stål och gjutjärn. I bearbetningslinjen för koppar svarvas kopparrör, lock och botten. Efter kontrollmätning svetsas botten på och svetsen kontrolleras med ultraljud och röntgen. I den andra bearbetningslinjen svarvas insatser och insatslock, varefter de kontrolleras i en särskild mätstation. Till sist sätts insatsen på plats i kopparröret. Den färdiga kapseln placeras

därefter i en särskild transportvagg och levereras tillsammans med insatslock och kopparlock till inkapslingsanläggningen.

Cirka 20 personer kommer att arbeta vid kapselfabriken, flertalet kommer att behöva ingenjörskompetens.

Diskussion:

Oskarshamns kommun frågade hur kapselfabriken kommer att komma in i SKB:s arbete, till exempel i samråden. SKB svarade att samhällsaspekter orsakade av kapselfabriken kommer att belysas inom SKB:s samhällsprogram. Kommunens fråga föranleddes av formuleringarna i avgränsningsrapporten. Formuleringarna kommer att göras tydligare i den slutliga versionen av avgränsningsrapporten.

En teknisk beskrivning av verksamheten vid kapselfabriken kommer att bifogas ansökan för inkapslingsanläggningen. Vidare kommer SKB att gå igenom förutsättningarna för att förlägga en kapselfabrik till någon av de aktuella kommunerna/regionerna och redovisa detta i underlag till ansökan. Däremot förväntas lokaliseringsarbetet för kapselfabriken inte att vara avslutat då SKB ansöker om inkapslingsanläggningen. SKB:s skriftliga svar på kommunens fråga redovisas i *bilaga 3*.

SR-Can – rapporten önskas på svenska.

Olle Olsson, SKB, kommenterade kommunens önskemål att få säkerhetsanalysen SR-Can på svenska.

De rapporter och underlag som SKB vill åberopa i ansökningarna för inkapslingsanläggningen och slutförvaret ska vara skrivna på svenska. Samtidigt gäller att ett stort antal av de framförallt tekniska-vetenskapliga rapporter som SKB tar fram skrivs på engelska. Huvudanledningen till detta är att myndigheterna önskar att vissa rapporter/utredningar skrivs på engelska för att möjliggöra en bred internationell granskning.

Vad avser kommande ansökningar är SKB:s inriktning att:

- Samtliga centrala dokument, till exempel säkerhetsanalysen SR-Can, kommer att finnas tillgängliga på svenska.
- Viktiga underlagsrapporter som är skrivna på engelska kommer att förses med en mycket fullständig sammanfattning på svenska.
- Övriga rapporter och underlag som är skrivna på engelska kommer att förses med åtminstone en sammanfattning på svenska.

Den rapport kommunen nämner i sin fråga (TR-03-08) kommer att översättas till svenska.

Diskussion:

Den efterföljande diskussionen behandlade huvudsakligen hur de scenarier som ska belysas i säkerhetsanalysen ska definieras. Enligt kommunens villkor 4 måste SKB fördjupa sin dialog med medborgarna även om säkerhetsanalysen, som därför inte får reserveras för experterna. Kommunen framhöll att detta är viktigt för valet av scenarier som vilar på förutsättningar och antaganden som inte bara har teknisk-naturvetenskaplig utan även etisk och värdemässig grund. Det är viktigt att allmänheten, kommunen med flera får svar på sina frågor angående konsekvenserna om olika händelser eller kombinationer av händelser skulle inträffa.

SKB poängterade att de scenarier som ligger till grund för bedömning av den långsiktiga säkerheten ska vara framtagna på ett systematiskt sätt och vila på en solid vetenskaplig grund. Omfattande internationellt arbete, där SKB deltar, bedrivs för att belysa relevanta scenarier på ett systematiskt sätt.

För att rollfördelningen i beslutsprocessen ska vara tydlig är det väsentligt att SKB ensamt tar det fulla ansvaret för säkerhetsanalysen, inklusive för valet av scenarier. De frågor som allmänheten, kommuner och andra aktörer ställer kommer att besvaras av SKB, antingen direkt genom säkerhetsanalysens resultat eller på annat lämpligt sätt. SKB är som tidigare berett att förklara för allmänheten hur säkerhetsanalysen används i bedömningen av den långsiktiga säkerheten och hur analysen är upplagd i detalj.

Hur ämnar SKB skapa insyn i det utökade samrådet?

Saida L. Engström, SKB, besvarade kommunens fråga angående hur SKB ämnar skapa insyn i det utökade samrådet, se *bilaga 5*.

SKB:s målsättning för samråden är att alla som vill engagera sig ska ges tillfälle till detta. Ambitionen är att samråden ska resultera i en genomarbetad och väl förankrad miljökonsekvensbeskrivning. För att åstadkomma detta vill SKB få synpunkter från bland annat allmänhet, lokala och nationella organisationer, kommuner och statliga myndigheter. Vidare ser vi att dessa aktörer har olika bakgrund och vill driva olika frågor. Vi har därför valt att ha separata möten för de olika aktörerna för att de ska få möjlighet att få "sina" frågor väl genomlysta.

För att skapa insyn i samrådsprocessen kommer anteckningar från samtliga samrådsmöten att finnas tillgängliga hos SKB och på internet. SKB planerar att en gång per år sammanställa och redovisa det gångna årets alla MKB-samråd i en särskild rapport.

Diskussion och beslut:

Vid mötet framfördes att det är svårt för andra aktörer än SKB att skapa sig en överblick över vad som diskuteras vid olika samrådsmöten. Det beslutades att kommunen, SKI, SSI och länsstyrelsen fortsättningsvis kommer att få en riktad inbjudan till samtliga samrådsmöten som berör arbetet i Oskarshamn, oavsett vem eller vilka mötet i första hand är ämnat för.

4.2 Övriga frågor

Övriga frågor till MKB-forum

- MKB-forums möten. Alla möten öppna?
- Samrådsredogörelserna från tidigare möte i MKB-forum. När redovisas de?
- Fråga till länsstyrelsen. Kommunens skrivelse med begäran om hastighetsbegränsning vid Kråkelundsvägens anslutning till kustvägen. Hur långt har handläggningen av skrivelsen kommit?
- Fråga till SSI. Redovisning av resultatet från arbetet med de allmänna råden, återkoppling från fokusgrupperna mm efterfrågas.

MKB-forums möten. Alla möten öppna?

MKB-forums gemensamma inställning är att det är viktigt att åtminstone några möten är öppna för allmänheten för att på så sätt öka insynen i det arbete som bedrivs inom MKB-forum. Förslag till teman för kommande möten, inklusive förslag till vilka möten som ska vara öppna för allmänheten, kommer att utarbetas av en arbetsgrupp, se vidare under punkt 13.

Samrådsredogörelserna från tidigare möte i MKB-forum. När redovisas de?

Det utökade samrådet inleddes under 2003 och omfattade bland annat tre möten med MKB-forum. De frågor som framkommit vid dessa möten kommer att sammanställas. Fortsättningsvis kommer protokollen att åtföljas av en sådan sammanställning. Se även SKB:s svar på kommunens fråga avseende "Hur ämnar SKB skapa insyn i det utökade samrådet?" i avsnitt 4.1.

Kommunens skrivelse med begäran om hastighetsbegränsning vid Kråkelundsvägens anslutning till kustvägen. Hur långt har handläggningen av skrivelsen kommit?

Ulf Färnhök, länsstyrelsen i Kalmar län, kunde upplysa om att länsstyrelsen tog beslut den 2:a december om att begränsa hastigheten till 50 km/h.

Redovisning av resultatet från SSI:s arbete med de allmänna råden, återkoppling från fokusgrupperna mm efterfrågas.

SSI har nyligen tagit fram rapporten "Med fokus på SSI:s risk- och strålskyddskriterier" som baseras på diskussioner i fokusgrupper i Östhammars och Oskarshamns kommuner. Rapporten innehåller bland annat de frågor och synpunkter som utkristalliserades i fokusgruppsdiskussionerna i de kommuner som deltar i platsundersökningarna. Rapporten ska utgöra ett underlag i myndigheternas arbete med att ta fram allmänna råd kopplade till föreskrifterna (SSI FS 1998:1). En expertgrupp inom myndigheten kommer att besvara och kommentera frågorna. Expertgruppens rapport kommer under första delen av 2004. Arbetet med de allmänna råden har fördröjts på grund av begränsningar i personella och ekonomiska resurser. Ett utkast till de allmänna råden kommer att presenteras under våren 2004, för ytterligare diskussioner med de berörda kommunerna, SKB, SKI med flera. De allmänna råden är förhoppningsvis klara till sommaren 2004.

5 Lägesrapport Oskarshamns kommun

Peter Wretlund, kommunalråd i Oskarshamns kommun, informerade om att han tillsammans med Harald Åhagen nyligen besökt miljödepartementet för att diskutera kärnavfallsfrågan. Tyvärr får kommunen ofta höra från myndigheterna att de inte anser sig ha tillräckligt med resurser för att följa viktiga frågor, exempelvis kärnavfallsfrågan. Detta är olyckligt, eftersom kommunen behöver myndigheterna som "experter" i sitt arbete. Vidare informerade Peter Wretlund om att LKO presenterar sitt arbete för kommunfullmäktige två gånger per år, nästa gång den 12 januari 2003.

Ordförandena för *Säkerhetsgruppen*, *Kommungruppen* och *Samhällsgruppen* redovisade hittills utfört arbete och planering av kommande arbete. Leif A Carlsson redovisade för *Misterhultsgruppen*.

Säkerhetsgruppen har haft en genomgång med Allan Hedin, SKB, avseende arbetet med att ta fram säkerhetsanalysen SR-Can, som kommer att bifogas tillståndsansökan för inkapslingsanläggningen. Nyligen gav SKB ut en metodrapport (SKB TR-03-08) där metodiken för kommande analyser beskrivs.

I slutet av mars 2004 kommer Oskarshamns och Östhammars kommuner att arrangera ett seminarium om alternativfrågan.

Misterhultsgruppen har bland annat arbetat med att definiera de frågor som är viktigast att belysa i MKB:n och som är viktigast för lokalprogrammet, se *bilaga 6*. Viktiga MKB-frågor behandlar bland annat trafik- och säkerhetsfrågor, buller, störningar och hantering av bergmassor i samband med utbyggnad av slutförvaret samt anläggningens utförande och placering i området. I arbetet med lokala miljöfrågor önskar kommunen en samlad redovisning av transporter på kustvägen. Redovisningen kan utgå från tidigare genomförda utredningar.

För lokalprogrammet bedöms följande frågor vara de viktigaste:

- Image av Misterhults socken (ex. attrahera inflyttning).
- Bredbandsutbyggnad.
- Möjligheter att utnyttja kulturarvet för ex. upplevelseturism.
- Möjligheter för SKB att öka omfattningen på lokal upphandling av tjänster och produkter.

Kommungruppen ansvarar för att slutförvarsfrågan integreras på ett effektivt sätt i det kommunala arbetet. För att uppnå detta har gruppen tagit fram en enkät för att bland annat ta reda på hur de kommunanställda vill bli informerade, se *bilaga 7*. Enkätsvaren visar att flertalet känner till att SKB inlett platsundersökningar på Simpevarpshalvön, men har inte besökt SKB:s anläggningar i området, det vill säga CLAB, Äspölaboratoriet och Kapsellaboratoriet. Vidare visade enkäten att flertalet av de kommunanställda föredrar att bli informerade om platsundersökningarna via nyhetsbrev.

Under 2004 kommer Kommungruppen med flera att arrangera ett seminarium på temat "Erfarenheter av Hallandsåsprojektets samrådsprocess förmedlad av parterna". Djupförvarsprojektet och Hallandsåsprojektet har flera likheter, bland annat är båda dyra och komplicerade, kontroversiella samt långt utdragna i tiden.

Samhällsgruppen arrangerade, tillsammans med länsstyrelsen, ett informationsmöte den 20 oktober. Till mötet, som behandlade regionala effekter av ett slutförvar för använt kärnbränsle vid Simpevarp, hade samtliga kommuner i länet inbjudits.

En viktig arbetsuppgift för Samhällsgruppen är att se till att de samhällsvetenskapliga frågorna blir belysta. Ett led i detta arbete är att gruppen inom kort ska träffa SKB för att diskutera SKB:s samhällsprogram.

6 Lägesrapport SKB

6.1 CLAB2 och inkapslingsanläggningen

Anders Nyström, SKB, gav lägesrapport för CLAB2 och inkapslingsanläggningen, se *bilaga 8*.

Byggnationen av CLAB2 är i princip klar och nu pågår montagearbeten. Öppning av vägg till befintlig anläggning kommer att ske under februari 2004. Plan för fysiskt skydd har nyligen redovisats för SKI. Säkerhetsredovisning, allmän del, kommer att överlämnas till SKI vid årsskiftet 2003/2004. Systemdelen överlämnas under våren 2004. Anläggningen tas i drift i juli 2004.

Upphandling av projekteringskonsult för inkapslingsanläggningen pågår och beräknas vara avslutad i slutet av detta år. I början av 2004 kommer konsult för säkerhetsredovisningens allmänna del att upphandlas.

Vid kapsellaboratoriet utvecklas två metoder för svetsning av kapselns lock; elektronstrålesvetsning (EBW) och friktionssvetsning (FSW). Bedömningen utifrån hittills uppnådda resultat är att underlag för att välja svetsmetod ska kunna vara framme enligt plan, det vill säga i början av 2005. Till dess kommer inkapslingsanläggningen att projekteras för båda metoderna. Ansökan för inkapslingsanläggningen planeras att lämnas in under 2006.

6.2 Aktuellt från platsundersökning i Forsmark

Olle Olsson, SKB, informerade om platsundersökningen i Forsmark, se *bilaga 9*.

Undersökningsstrategin i Forsmark är att inledningsvis borra tre 1000 meter djupa kärnborrhål för att bland annat få data om den tektoniska linsens djupgående och dess egenskaper. Dessa hål är färdigborrade. Den fjärde borrhålets plats ligger strax utanför det så kallade kandidatområdet. Kärnbörningen av detta 1000 m djupa hål avslutades i oktober. Hålet borrades med syfte att undersöka linsens avgränsning i sydväst. Borrhålsplatserna fem och sex anläggs för närvarande, varefter kärnbörningen inleds vid borrhålsplats fem strax efter årsskiftet.

Resultaten pekar hittills på att berget har mycket låg sprickfrekvens i linsens centrala delar, att vattengenomsläppligheten är hög i de översta hundra metrarna, men mycket låg på större djup. Vissa resultat indikerar höga bergspänningarna. Detta är en viktig fråga att belysa ordentligt, eftersom bergspänningarna påverkar konstruktionen och bygget av ett djupförvar och transportvägar ner till förvaret.

Två potentiella lägen för ovanjordsanläggningarna har identifierats, vid SFR respektive vid infarten till Forsmark.

6.3 Aktuellt från platsundersökning i Oskarshamn

Peter Wikberg, SKB, redogjorde för platsundersökningen i Simpevarp, se *bilaga 10*.

Hittills har tre stycken cirka 1000 meter djupa kärnborrhål borrats på Simpevarpshalvön. Resultaten från dessa borrhål visar att berggrunden är inhomogen, att sprickfrekvensen är normal för denna typ av berggrund och att vatteninflödet är lågt.

Diskussionerna med markägarna och deras advokat har nyligen lett till att båda parter kunde enas om innehållet i ett avtal som reglerar både vad som gäller under undersökningsfasen och på vilka villkor SKB kan lösa in mark om det byggs ett djupförvar i Oskarshamn. För närvarande färdigställs avtalen. I Laxemarsområdets nordöstra del finns sedan tidigare två djupa borrhål, KLX01 och -02. Inledningsvis planeras ytterligare två djupa kärnborrhål i Laxemarsområdet, KLX03 och -04. Det förstnämnda borrar i områdets södra del och det sistnämnda i den centrala delen.

Fortsättningsvis kommer alltså platsundersökningar att pågå i både Simpevarps- och Laxemarsområdet. I mitten av 2005 planeras en preliminär säkerhetsbedömning vara framtagen för båda områdena, varefter ett av områdena väljs för komplett platsundersökning.

Den till kommunen utlovade sammanställningen till "förstudienivå" för de tillkommande öarna Ävrö, Hålö med mera i P2-området beräknas bli klart till slutet av januari 2004.

7 Allmänhetens frågor

En halvtimme före lunch ägnades åt frågor från allmänheten.

Hur ser SKB på möjligheten att förlägga kapseltillverkningen i Misterhultsbygden?

SKB kommer att gå igenom förutsättningarna för att förlägga en sådan fabrik till någon av de aktuella kommunerna/regionerna och redovisa detta i underlag till ansökan om inkapslingsanläggningen.

Hur kommer de positiva följderna av en djupförvarsetablering att tillvaratas?

SKB framförde att det är viktigt att i ett tidigt skede diskutera på vilket sätt mervärdet av etableringen av en kärnteknisk anläggning kan maximeras. Diskussionerna kan föras i flera fora, till exempel inom Misterhultsgruppen, inom LKO eller arrangeras av SKB och gälla mervärden i såväl kommunen som i Misterhultsområdet

Hur skapas en öppenhet i samrådsprocessen? Är det möjligt att låta oberoende/opartiska aktörer agera ordförande samt upprätta och justera protokollen?

Länsstyrelsen informerade om att det är länsstyrelsen som är ordförande för MKB-forum och SKB som upprättar protokollet. Protokollet justeras av länsstyrelsen, Oskarshamns kommun, SKI, SSI och SKB.

SKB förklarade att vad gäller övriga samrådsmöten så är miljöbalken väldigt tydlig. Det är verksamhetsutövaren (i detta fall SKB) som ansvarar för att kalla till samråd och upprätta samrådsredogörelse. Samtliga anteckningar från möten och samrådsredogörelser kommer att finnas tillgängliga bland annat på SKB:s hemsida på internet. Hur SKB ämnar skapa insyn i det utökade samrådet framgår även i punkt 4.1 i detta protokoll.

Enligt lokala tidningar har allmänheten endast 2 veckor på sig att lämna kommentarer på de förslag till utredningar som SKB redovisar i sin "omfattnings- och avgränsningsrapport". Är detta korrekt?

SKB påpekade att det **inte** är korrekt. Det är naturligtvis möjligt att inkomma med frågor och synpunkter till SKB när som helst. De frågor som framkom inför, under och upp till två veckor efter samrådsmötet kommer däremot att redovisas i anteckningarna från mötet. Frågor som inkommer senare kommer att tas upp vid nästa möte.

De två veckor som nämndes i media är alltså den tiden som SKB vill hålla samrådsmötet öppet för att få in senare inkomna synpunkter i anteckningarna från mötet.

Det är bra att detta möte med MKB-forum är öppet för allmänheten. Kommer det även fortsättningsvis att arrangeras öppna möten? Är det möjligt att inkomma med skriftliga frågor inför mötena?

Oskarshamns kommun framförde att det är viktigt att åtminstone några möten är öppna för allmänheten för att på så sätt öka insynen i det arbete som bedrivs inom MKB-forum. Förslag till teman för kommande möten inklusive förslag till vilka möten som ska vara öppna för allmänheten kommer att utarbetas av en arbetsgrupp, se vidare under punkt 13.

Skriftliga frågor lämnas till Kaj Nilsson, Oskarshamns kommun, som vidarebefordrar dem till MKB-forum.

Hur påverkar Oskarshamns kommuns intensiva engagemang SKB:s arbete?

SKB ser positivt på att Oskarshamns kommun arbetar aktivt med kärnavfallsfrågan och framför frågor och synpunkter.

8 Lägesrapport SKB, fortsättning

8.1 Samhällsutredningar och –forskning

Kristina Vikström presenterade SKB:s samhällsprogram, se *bilaga 11*.

SKB:s samhällsprogram syftar till att:

- Bredda den gemensamma kunskapsbasen och fördjupa perspektivet på samhällsaspekterna
- Utnyttja kunskap och resultat från utredningar och forskning för att höja kvalitén på beslutsunderlag och MKB-dokument när det gäller samhällsaspekter
- Ge berörda kommuner underlag för att bedöma de planerade anläggningarnas inverkan på kommunens och regionens utveckling
- Kunskap och resultat från utredningar och forskning även kan användas av andra stora industri- och infrastrukturprojekt

Programmet innefattar generella utredningar och analyser, platsanpassade utredningar och samhällsforskning. Såväl utredningarna som forskningen kan indelas i fyra huvudområden:

- Samhällsekonomiska effekter
- Beslutsprocesser
- Opinion, attityder och psykosociala effekter
- Omvärldsförändringar

Utredningar indelas tidsmässigt i tre skeden:

- Skede 1 omfattar perioden 2004-2006.
- Skede 2 omfattar perioden 2006-2008.
- Skede 3 omfattar perioden 2009-2010.

Utredningarna kan ha olika inriktning och omfattning beroende på när de genomförs. De som är av mer generell karaktär, och därmed inte är beroende av till exempel aktuell statistik, kan genomföras tidigt. Som exempel på utredningar som kan bli aktuella kan nämnas effekter på turism och fastighetspriser. Utredningar som är föranledda av pågående eller slutförd forskning ligger senare i programmet. Uppdateringar av förstudieutredningar som är av karaktären "färskvare" kan genomföras senare, liksom de utredningar som föranletts av frågor som aktualiseras under tillståndsprocessen och som inte har kunnat planeras i förväg.

Kommunen spelar en viktig roll för att bidra med särskild kompetens, idéer och synpunkter vid prioritering av utredningsförslag och i en sammanvägd bedömning av utredningsbehovet. Rollfördelningen är sådan att kommunen formulerar frågor av intresse att utreda och SKB formulerar utredningsområden och hur utredningarna ska genomföras.

Den 18 december hålls ett möte med berörda arbetsgrupper i LKO då SKB:s förslag till frågeställningar som ska utredas kommer att presenteras och diskuteras. Vid nästa möte med MKB-forum presenteras hur synpunkter och förslag har vägts in.

9 Lägesrapport från SSI

Björn Hedberg, SSI, informerade om SSI:s arbete. SSI har nyligen, tillsammans med SKI, avslutat granskningen av SKB:s uppdaterade analys av driften och det långsiktiga strålskyddet hos SFR 1, se pressmeddelande i *bilaga 12*. SSI:s beslut i ärendet innebär att SKB inom två år ska uppdatera säkerhetsanalysen på flera punkter.

SSI arbetar med att bygga upp kompetens inför kommande ansökningar för in-kapslingsanläggningen och slutförvaret. Ett led i detta arbete är att utveckla krav-bilden, till exempel i form av de allmänna råd till SSIFS 1998:1 som håller på att tas fram bland annat genom diskussioner med lokala aktörer.

SSI har under året medverkat i en utredning som ska resultera i ett förslag på ett system för omhändertagande och slutförvaring av radioaktivt avfall från icke kärnteknisk verksamhet. Utredningen kommer att föreslå ett system liknande det som finns för avfall från kärnteknisk verksamhet, avseende till exempel krav på fondering.

Vidare har SSI, tillsammans med SKI, arbetat med avfallskonventionen, se vidare punkt 10.2.

10 Lägesrapport från SKI

10.1 Riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall

Josefin Päiviö, SKI, redogjorde för SKI:s arbete med riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall, se *bilaga 13*.

Enligt Förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska SKI efter samråd med Boverket, andra berörda centrala förvaltningsmyndigheter och berörda länsstyrelser lämna uppgifter till länsstyrelserna om områden som SKI bedömer vara av riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall, enligt 3 kap 8 § miljöbalken.

Hittills har SKI haft kontakt med Boverket samt samråd med SKB, SSI samt berörda länsstyrelser och kommuner. Efter att LKO lämnat sina synpunkter på den föreslagna avgränsningen kommer SKI att arbeta fram ett förslag på beslut som skickas ut på remiss under våren 2004.

Diskussion

Oskarshamns kommuns synpunkter på SKI:s förslag framfördes av Lars Tyrberg, kommungruppen, se *bilaga 14*. Kommunen anser inte att det är befogat att nu utpeka aktuellt riksintresse. De huvudsakliga skälen för detta är att:

- SKB har ännu inte valt plats för slutförvaret. Valet kommer i samband med ansökan för slutförvaret som SKB avser lämna under 2008.
- P2-området (det av SKB föreslagna området för riksintresse) omfattas redan till stora delar av riksintressen och förordnanden vilka utgör restriktioner för markutnyttjandet. Gällande restriktioner utgör ett tillräckligt hinder för åtgärder som skulle kunna äventyra en framtida lokalisering av slutförvaret.

Kommunens förslag är att tidpunkten för införandet av riksintresset kopplas till SKB:s ansökan om slutförvarsplats. Detta skulle medföra att endast utpekad kommun behöver omfattas av riksintresset och att riksintressets geografiska omfattning baseras på ett säkrare underlag.

SKI har för avsikt att arbeta fram ett förslag på beslut som skickas ut på remiss under våren 2004. SKI framförde att det är möjligt att i senare skeden begränsa områdets storlek, till exempel då valet sker mellan Simpevarps- och Laxemarsområdet.

10.2 Arbetet med avfallskonventionen

Magnus Westerlind, SKI, redogjorde för arbetet med avfallskonventionen, se *bilaga 15*.

Kärnavfallskonventionen trädde i kraft i juni 2001 och har ratificerats av 33 stater. Målen med konventionen är att:

- uppnå och vidmakthålla en hög säkerhetsnivå vid hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall över hela världen,
- säkerställa att det under alla faser av hanteringen finns effektiva skydd mot faror,
- förebygga olyckor och begränsa skadeverkningar om de ändå skulle inträffa.

Varje land som undertecknat konventionen förbinder sig att vart tredje år rapportera hur åtagandena enligt konventionen efterlevs. Sveriges första rapport har nyligen granskats vid en konferens, i IAEA:s regi, i Wien.

Sammanfattningsvis konstaterades att Sverige ligger långt fram i ett internationellt perspektiv. Det finns ett tydligt regelverk med tydlig ansvarsfördelning mellan organisationer som genomför och myndigheter som granskar. Det finns även ett finansieringssystem som säkerställer att medel fonderas för framtida kostnader. Dessutom finns en långt framskriden process för att etablera en säker lösning för slutförvaring för använt bränsle. Men det finns också områden som kan förbättras, såsom regelverket för avveckling och rivning samt systemet för icke kärnenergi-anknutet avfall.

11 Lägesrapport från länsstyrelsen

Sven Andersson, länsstyrelsen i Kalmar län, informerade om att OKG ska prövas enligt miljöbalken, se *bilaga 16*. Tidigt och utökat samråd har hållits. OKG har för avsikt att lämna in ansökan, med tillhörande MKB, i mitten av 2004.

12 Genomförda och planerade samrådsaktiviteter

Saida L. Engström informerade om SKB:s genomförda och planerade samrådsaktiviteter, se *bilaga 17*.

Den 12 november hölls utökat samråd med allmänheten i Oskarshamns kommun. Nästa möte med allmänheten planeras till hösten 2004. Under första delen av 2004 kommer samråd att hållas med lokala natur- och miljöorganisationer. Motsvarande möten hålls även inom samrådet i Forsmark. Till dessa möten av lokal karaktär kommer ett antal samråd som samordnas för Oskarshamn och Forsmark,

till exempel samråd med myndigheter (17 dec 2003) och med nationella natur- och miljöorganisationer (våren 2004).

13 Datum för kommande möten

Följande mötesdatum bestämdes för 2004:

- 24 mars
- 26 maj
- 6 oktober
- 8 december

Det första mötet kommer att äga rum i Mariefredstrakten och samordnas med besök vid Åkers International's gjuteri i Åkers Styckebruk. Förslag till teman för övriga möten samt vilka möten som bör vara öppna för allmänheten tas fram av arbetsgrupp bestående av Saida L. Engström (SKB), Josefin Päiviö (SKI) och Kjell Andersson (Oskarshamns kommun). Saida L. Engström är sammankallande.

14 Övriga frågor

14.1 Bygglov enligt plan- och bygglagen

För både inkapslingsanläggningen och slutförvaret krävs bygglov enligt plan- och bygglagen, PBL. För att få bygglov krävs att verksamheten är förenlig med de områdesbestämmelser som gäller eller fastställd detaljplan. Idag finns inga planer som tillåter den här typen av verksamhet. Därför kommer det att bli nödvändigt att ändra befintlig plan eller upprätta en ny detaljplan oavsett vilken lokalisering som väljs. Saida L. Engström, SKB, informerade om att SKB kommer att kontakta kommunen under 2004 för att initiera bygglovsärendet enligt PBL.

15 Allmänhetens frågor

Allmänheten hade inga ytterligare frågor att framföra.

Vid protokollet

Lars Birgersson

LÄNSSTYRELSEN
KALMAR LÄN

MKB-forum i Oskarshamn

20 (20)

400-6574-94

Justeras

Ulf Färnhök

SKB

SKI

SSI

Oskarshamns kommun

Länsstyrelsens roll i Kärnavfallsfrågan

- 1. Samråd**
- 2. Länsstyrelsens roll i MKB-Forum**
- 3. Samordning**
- 4. Tillsynsmyndighet**
- 5. Remissinstans**

Miljökonsekvensbeskrivningar (MKB)

- *6 kapitlet i Miljöbalken (MB)*
- *Förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar*

MKB är en process och ett dokument

MKB-processen för djupförvar och inkapsling

Januari 2003

Länsstyrelsen beslutar att verksamheten avseende ett ev. djupförvar för använt kärnbränsle vid Simpevarp kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

September 2003

Länsstyrelsen beslutar att verksamheten avseende en ev. inkapslingsanläggning för använt kärnbränsle vid CLAB på Simpevarpshalvön kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

November 2003

SKB lämnar en komplettering av samrådsredogörelse avseende slutförvaret.

Samråd om platsundersökningarna

En fortlöpande process under hela platsunder-sökningsskedet där anmälan för samråd enl. 12 kap. 6 § MB ska ske för verksamheter eller åtgärder som "väsentligt kan komma att ändra naturmiljön".

Länsstyrelsens beslut:

19 juni 2002: Inledande platsundersökningar avseende seismiska mätningar borrhål m.m.

3 december 2002: Inventering av däggdjur

13 juni 2003: Geologisk kartering, mätstationer, borrhål m.m.

28 oktober 2003: Seismiska mätningar, mätstationer, borrhål m.m.

Slutförvarssystem i Oskarshamns kommun - utökat samråd.
Anmälan till Svensk Kärnbränslehantering AB av
MKB-fråga från kommunen.

FRÅGA NR 01

2003-11-17

Frågan anmäld av: LKOs Utvecklingsgrupp
Ämnesområde: Socioekonomiska utredningar/(spin off effekter)
Frågeställning: I SKBs rapport "Omfattning, avgränsningar för miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) för inkapslingsanläggning och slutförvar för använt kärnbränsle" version 0 framgår att – "Lokaliseringsarbetet för kapseltillverkning har inte påbörjats än. Enligt vår nuvarande plan kommer det att inledas ungefär när byggandet av inkapslingsanläggningen startar. Eventuellt kommer en kapselfabrik för montage av kapslar att byggas. En möjlighet är att förlägga den till en befintlig metallindustri"
Kommunens uppfattning i frågan och om behovet av utredning: Oskarshamns kommun har sedan frågan om lokalisering av en inkapslingsanläggning först aktualiserades 1992 framhållit att om kommunen tar ansvar för en inkapslingsanläggning eller ett slutförvar skall så långt som möjligt tjänster och insatsvaror till dessa anläggningar produceras i kommunen. Skilda fall och nivåer på de socioekonomiska effekter av en inkapslingsanläggning och/eller ett slutförvar skall kunna värderas och diskuteras vid en eventuell ansökan. För att detta skall kunna ske när det gäller kapseltillverkningen behöver SKB redan nu studera alternativa tillverkningsmetoder så att frågan om hur och var kapseltillverkningen skall ske kan beaktas av kommunen när SKB lämnar in ansökan om inkapslingsanläggningen.

Slutförvarssystem i Oskarshamns kommun - utökat samråd.
Anmälan till Svensk Kärnbränslehantering AB av
MKB-fråga från kommunen.

FRÅGA NR 02

2003-11-26

Frågan anmäld av:

LKOs Säkerhetsgrupp

Ämnesområde:

Planeringsrapporten SR/CAN – rapporten önskas på svenska

Frågeställning:

Ett av kommunens villkor till beslut 2002-03-11 om att låta SKB genomföra platsundersökning var följande (villkor 3): ”Både myndigheterna och SKB måste fördjupa sin dialog med medborgarna så att deras frågor blir vägledande för föreskrifter och säkerhetsanalyser. Dessa områden får inte reserveras för myndigheternas och SKB:s experter”.

Det har nu gått 20 månader sedan villkoret ställdes. **Vi riktar frågan till SKB vad företaget hittills gjort, och fortsättningsvis ämnar göra, för att svara upp mot detta villkor.**

SKB har nu presenterat en planeringsrapport (SKB TR-03-08) för nästa säkerhetsanalys, SR-CAN, som ska ingå i ansökan för inkapslingsanläggningen år 2006. SKB planerar en interimrapport till hösten 2004. Planeringsrapporten finns bara tryckt på engelska. **Med hänvisning till villkor 3 menar säkerhetsgruppen att den behöver översättas till svenska.**

Kommunens uppfattning i frågan och om behovet av utredning:

En säkerhetsanalys är en tekniskt vetenskapligt komplicerad aktivitet. Samtidigt vilar den på grundläggande förutsättningar och antaganden som inte kan reserveras för experter. En genomgång av SKB:s rapport visar på många punkter som är intressanta för säkerhetsgruppens fortsatta arbete, t.ex. kopplingen säkerhetsanalys – platsundersökning, SKB:s val av scenarier, buffertens funktion i sprickfattigt berg och kopparkapselns integritet.

Säkerhetsgruppen har som ett av sina mål att åstadkomma genomlysning av olika frågor inför beslutsfattare och allmänhet. Erfarenheter från tidigare visar att detta är möjligt trots (tack vare?) att säkerhetsgruppen består av lekmän på området. Centrala rapporter som SKB TR-03-08 måste dock finnas i svensk version om dessa ambitioner ska kunna förverkligas.

**Slutförvarssystem i Oskarshamns kommun - utökat samråd.
Anmälan till Svensk Kärnbränslehantering AB av
MKB-fråga från kommunen.**

FRÅGA NR 03

2003-11-26

Frågan anmäld av:

LKO:s Säkerhetsgrupp

Ämnesområde:

Utökade samrådsformen. Hur ämnar SKB skapa insyn i det utökade samrådet?

Frågeställning:

SKB har nu initierat utökat samråd för ett slutförvarssystem (inkapslingsanläggning, transportsystem och slutförvar) i Oskarshamn. Samrådsmöten hålls med allmänheten, kommunens arbetsgrupper, lokala organisationer (t.ex. miljöorganisationer), nationella organisationer, SKI och SSI, Boverket och Naturvårdsverket, andra länder och givetvis även i MKB-Forum. Vid samråden framkommer sannolikt synpunkter från en mängd olika perspektiv vilket ger upphov till en rik dokumentation hos SKB, som i samband med ansökan ska visa hur samråd har hållits och hur synpunkterna har tagits tillvara.

Denna process är svår att överblicka för någon annan än SKB samtidigt som det säkert skulle var fruktbart för andra parter att ha insyn varandras samråd. **Vad ämnar SKB göra för att öka transparensen i det utökade samrådet?**

Kommunens uppfattning i frågan och om behovet av utredning:

Olika parter i SKB:s samrådsprocess har skilda kunskaper, intressen och värderingar, som alla behöver tas till vara inför ansökan. Vi utgår från att det är SKB:s ambition att så ska ske genom de samråd som nu har påbörjats. Vi menar att ett rikt och kreativt samråd ställer krav på koppling och utbyte mellan olika samrådsgrupper. Enligt vår uppfattning åstadkoms detta dels genom en öppen inbjudan till huvudaktörerna att delta i samtliga samråd, nya mötesformer och ökad återkoppling genom en god dokumentation men även genom muntliga rapporteringar om vad som kommer fram i de olika samråden.

Vi menar att mer korsbefruktnings mellan samråden förstärker SKB:s MKB. För parternas del skulle ökad insyn i varandras samråd öka insikterna om olika frågeställningar, och för kommunens del ökar det förutsättningarna för att vi får fram det goda beslutsunderlag som LKO arbetet syftar till.

Möte med MKB-forum den 11 december 2003

SKB:s svar på MKB-frågor från Oskarshamns kommun

Inför möte med MKB-forum har Oskarshamns kommun översänt tre stycken ”MKB-frågor till SKB. Nedan följer SKB:s skriftliga svar på frågorna.

Fråga 1 – Lokaliseringsarbetet för kapselfabriken

Kapseln kommer att bestå av ett antal komponenter, t ex kopparrör, lock och gjutna insatser. Det mesta talar för att dessa komponenter kommer att upphandlas från flera olika leverantörer, på den svenska eller internationella marknaden.

SKB behöver ha mycket god kontroll över de kapselkomponenter som går in till inkapslingsanläggningen, vilket kan betyda att vi vill ha en hopsättningsfabrik och slutjustering av kapselkomponenterna i egen regi eller eventuellt i samverkan med finländarna. En första utredning och layout för denna "kapselfabrik" finns och ska uppdateras till ansökan. Vi kommer att gå igenom förutsättningarna för att förlägga en sådan fabrik till någon av de aktuella kommunerna/regionerna och redovisa detta i underlag till ansökan om inkapslingsanläggningen.

Det är i dagsläget inte möjligt att ange om SKB redan vid ansökan om inkapslingsanläggningen kommer att ha kunnat bestämma sig i kapselfabrikfrågan. Enligt vår nuvarande planering genomförs lokaliseringsarbetet parallellt med att inkapslingsanläggningen detaljplaneras och byggs, det vill säga efter det att ansökan om inkapslingsanläggningen inlämnats.

Fråga 2 – SR-Can rapporten önskas på svenska

De rapporter och underlag som SKB vill åberopa i ansökningarna för inkapslingsanläggningen och slutförvaret ska vara skrivna på svenska. Samtidigt gäller att ett stort antal av de framförallt tekniska-vetenskapliga rapporter som SKB tar fram skrivs på engelska. Huvudanledningen till detta är att myndigheterna önskar att rapporter/utredningar ska skrivas på engelska för att möjliggöra en bred internationell granskning.

Således kommer SKB även fortsättningsvis att ta fram rapporter på såväl svenska som engelska. Några rapporter kommer att finnas tillgängliga på båda språken. Vad avser kommande ansökningar är SKB:s inriktning att:

- Samtliga centrala dokument, till exempel säkerhetsanalysen SR-Can, kommer att finnas tillgängliga på svenska.
- Viktiga underlagsrapporter som är skrivna på engelska kommer att föras med en mycket fullständig sammanfattning på svenska.
- Övriga rapporter och underlag som är skrivna på engelska kommer att föras med åtminstone en sammanfattning på svenska.

Den rapport kommunen nämner i sin fråga (TR-03-08) kommer att översättas till svenska.

Fråga 3 – Utökade samrådsformen. Hur ämnar SKB skapa insyn i det utökade samrådet?

SKB:s målsättning för samråden är att alla som vill engagera sig ska ges tillfälle till detta. Ambitionen är att samråden ska resultera i en genomarbetad och väl förankrad miljökonsekvensbeskrivning.

För att åstadkomma detta vill SKB få synpunkter från bland annat allmänhet, lokala och nationella organisationer, kommuner och statliga myndigheter. Vi ser samtliga dessa som huvudaktörer i samrådsprocessen. Vidare ser vi att dessa aktörer har olika bakgrund och vill driva olika frågor. Vi har därför valt att ha separata möten för de olika aktörerna för att de ska få möjlighet att få ”sina” frågor väl genomlysta.

Vi kommer att ha ett flertal samrådsmöten som vänder sig till allmänheten i Oskarshamns kommun respektive Östhammars kommun. Dessa möten är naturligtvis öppna för alla aktörer. Vidare kommer kommunen, SKI, SSI och länsstyrelsen fortsättningsvis kommer att få en riktad inbjudan till samtliga samrådsmöten som berör arbetet i Oskarshamn, oavsett vem eller vilka mötet i första hand är ämnat för.

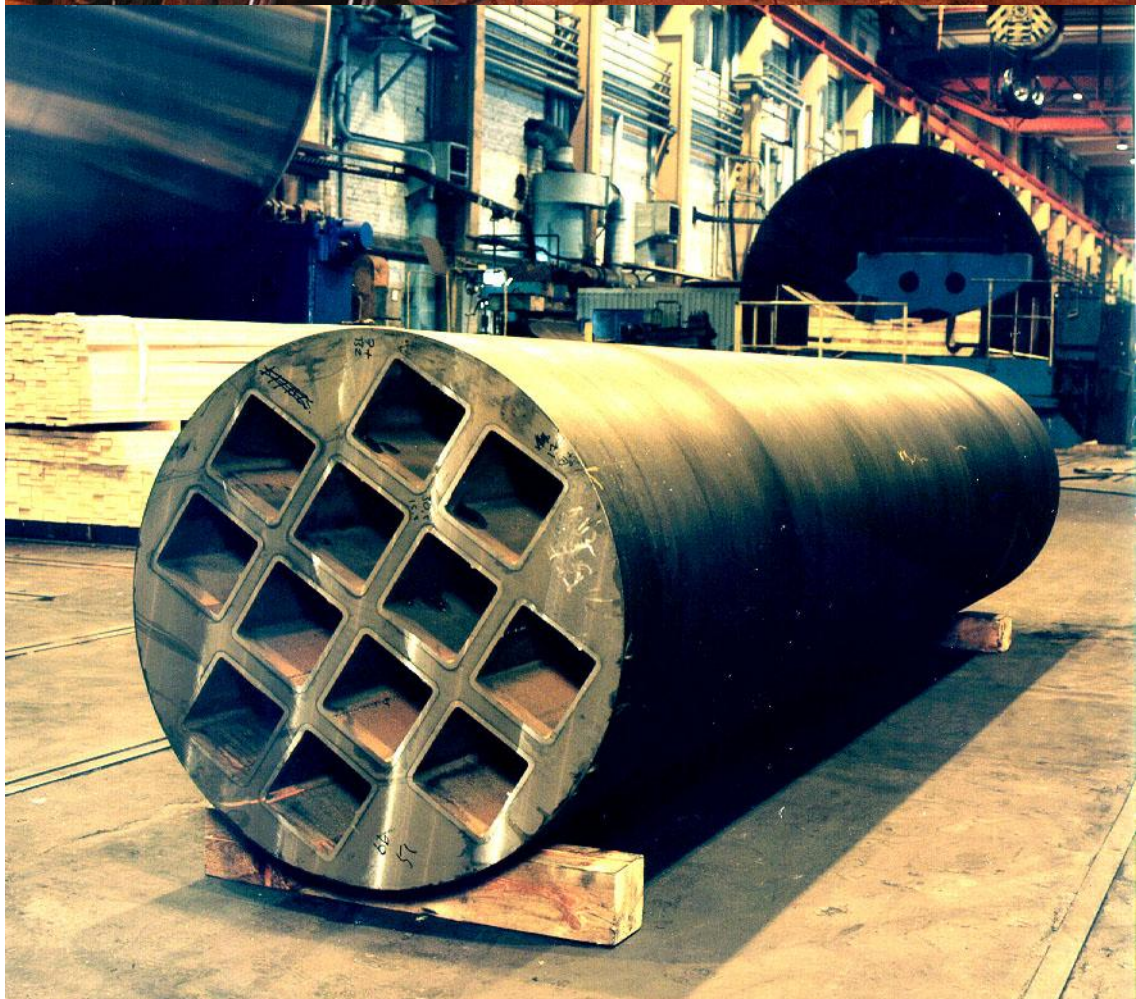
För att skapa insyn i samrådsprocessen kommer vi vid samtliga samrådsmöten att informera om genomförda och planerade samrådsmöten samt de huvudsakliga synpunkter som framkommit. Vidare kommer anteckningar från samtliga samrådsmöten att finnas tillgängliga hos SKB och på internet. SKB planerar att en gång per år sammanställa och redovisa det gångna årets alla MKB-samråd i en särskild rapport.

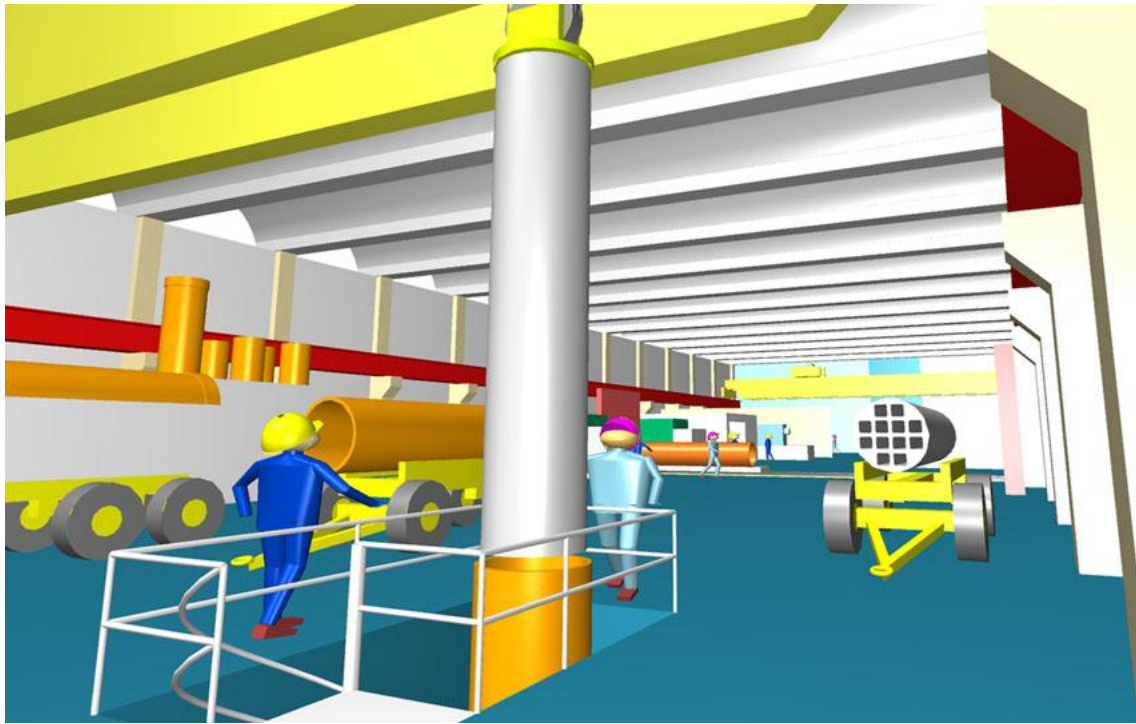
Kapseltillverkning, Aktuellt läge, december 2003

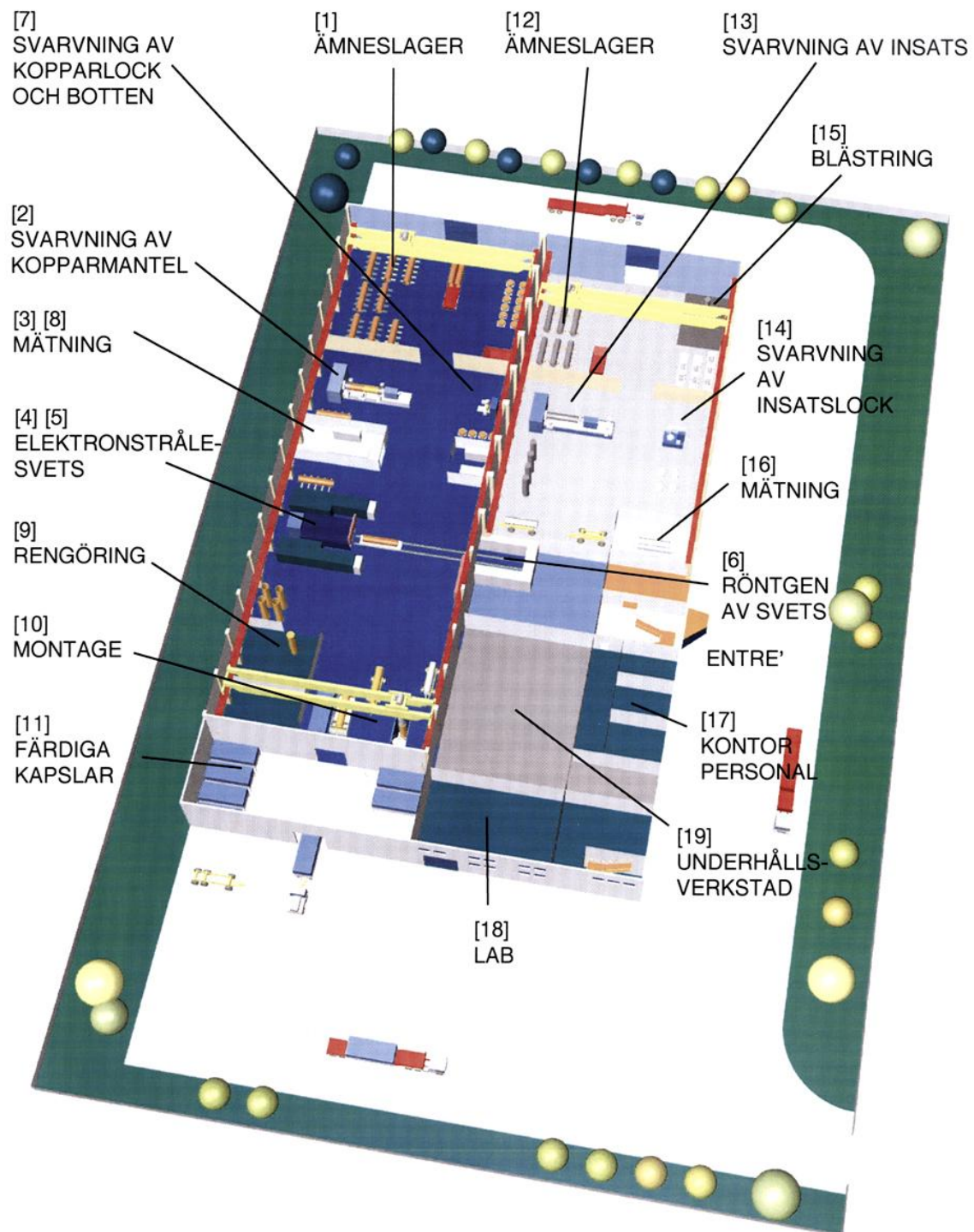
- Sömlösa kopparrör:
 - Extrudering (12+3*)
 - Dornpressning (4+2*)
 - Smide (2+1*)
 - Smidda ämnen för lock och bottenar (128+40*)
- Gjutna insatser (27+6*)
- Sammansatta kapslar (11+1*)

*= Under tillverkning

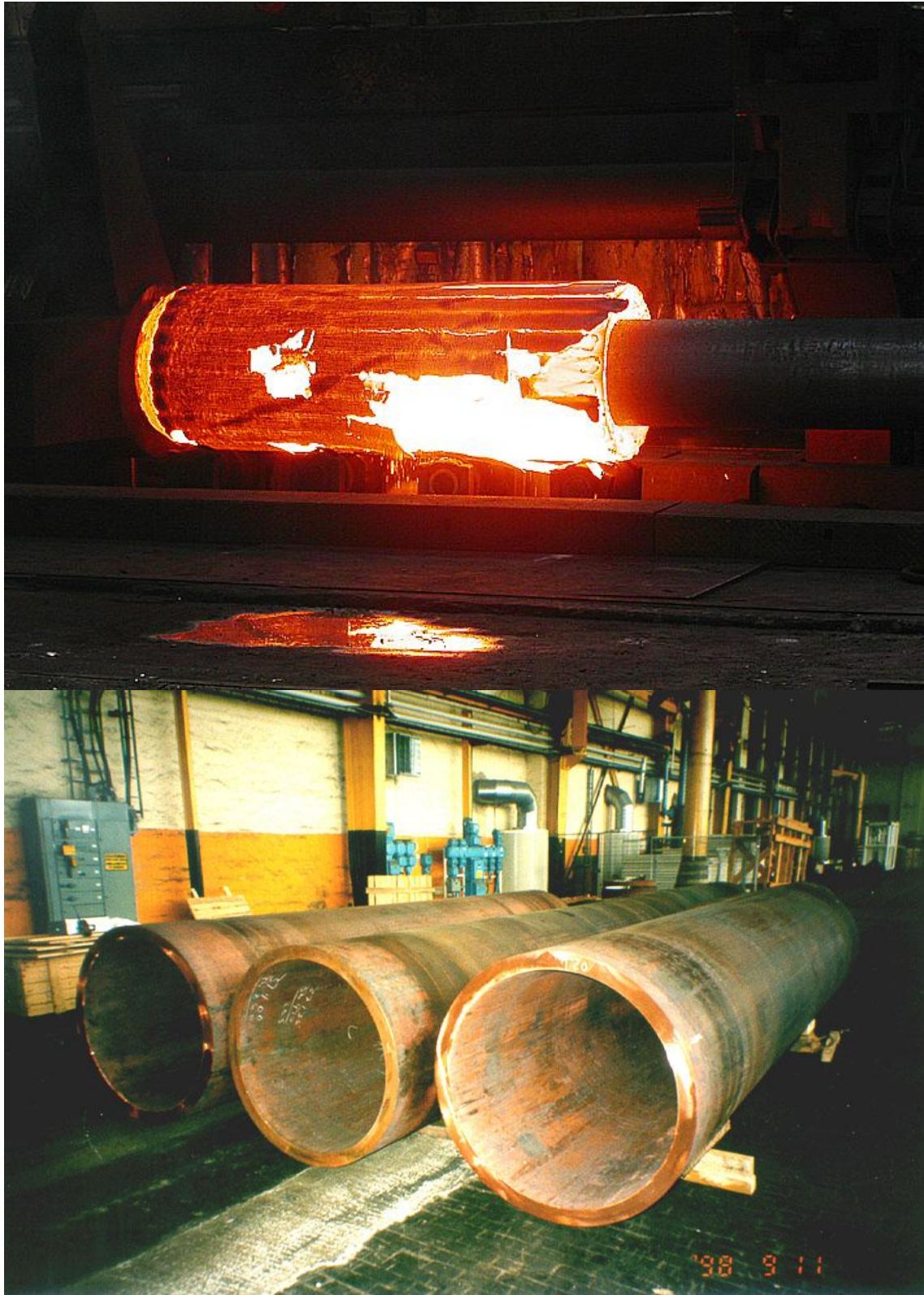

Calculated Weight (kg):

Copper Canister	7 400
Cast Insert	13 600
Fuel Assemblies (BWR)	3 600
In Total	24 600

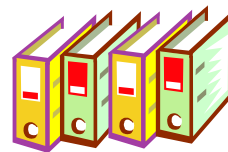

Dokumentation av samråd TIDIGT SAMRÅD

Fyra möten

- Slutförvar i Simpevarp
- Inkapslingsanläggning i Simpevarp
- Slutförvar i Forsmark
- Inkapslingsanläggning i Forsmark

Fyra samrådsredogörelser

Finns tillgängliga på SKB:s hemsida

Parter i utökat samråd

- MKB-forum Oskarshamn/Samrådsgruppen Forsmark
- Myndigheter
- Allmänhet
- Lokala organisationer
- Nationella organisationer
-

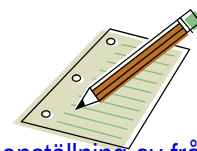
Dokumentation av samråd
UTÖKAT SAMRÅD
Inkapslingsanläggning och slutförvar

Dokumentation från möte

Protokoll

Kort sammanställning av frågor

Årsvis sammanställning av
genomförda samråd

Med respektive ansökan:

En samrådsredogörelse för inkapslingsanläggningen

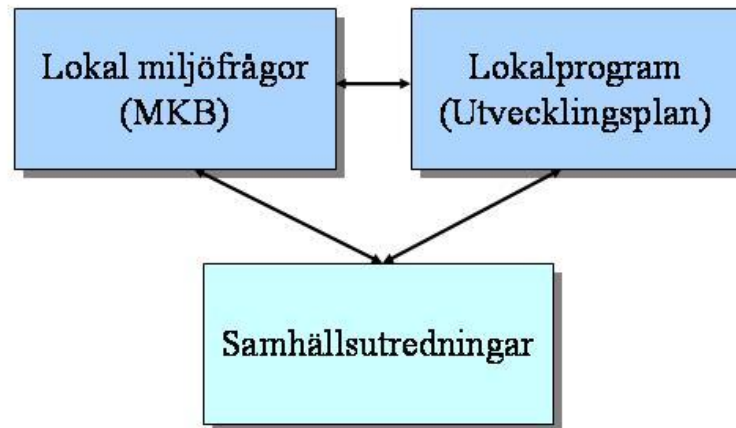
En samrådsredogörelse för slutförvar

Samtliga dokument kommer att finnas tillgängliga på SKB:s hemsida

Arbetsgrupper

LKO Lokal kompetensuppbyggnad i Oskarshamn - projekt kärnavfall. Platsundersökningsskedet

Viktigaste frågor för MKB ?

- ✓ Trafik- och säkerhetsfrågor som berör kustvägen.
- ✓ Buller och störningar i samband med utbyggnad av ett slutförvar.
- ✓ Hantering av sprängmassor vid en utbyggnad av ett slutförvar.
- ✓ Anläggningens utförande och placering i området.

LKO Lokal kompetensuppbyggnad i Oskarshamn - projekt kärnavfall. Platsundersökningsskedet

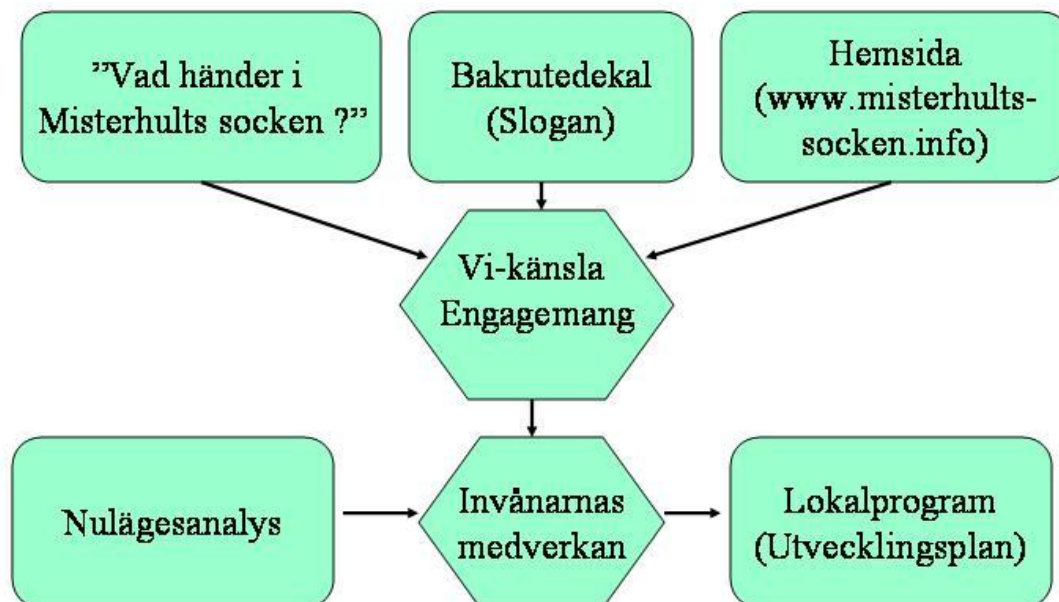
Viktigaste frågor för lokalprogrammet ?

- ✓ Image av Misterhults socken (ex. attrahera inflyttning).
- ✓ Bredbandsutbyggnad.
- ✓ Möjligheter att utnyttja kulturarvet för ex. upplevelseturism ?
- ✓ Möjligheter för SKB att öka omfattningen på lokal upphandling av tjänster och produkter ?

LKO Lokal kompetensuppbyggnad i Oskarshamn - projekt kärnavfall. Platsundersökningsskedet

Saker är på gång

LKO Lokal kompetensuppbyggnad i Oskarshamn - projekt kärnavfall. Platsundersökningsskedet

Hallandsås – en MKB-erfarenhet

Jämför Slutförvarsprojektet med Hallandsåsprojektet

- **dyra och komplicerade**
- **kontroversiella**
- **långt utdragna i tiden**
- **berganläggningar**

LKO Lokal kompetensuppbyggnad i Oskarshamn - projekt kärnavfall. Platsundersökningsskedet

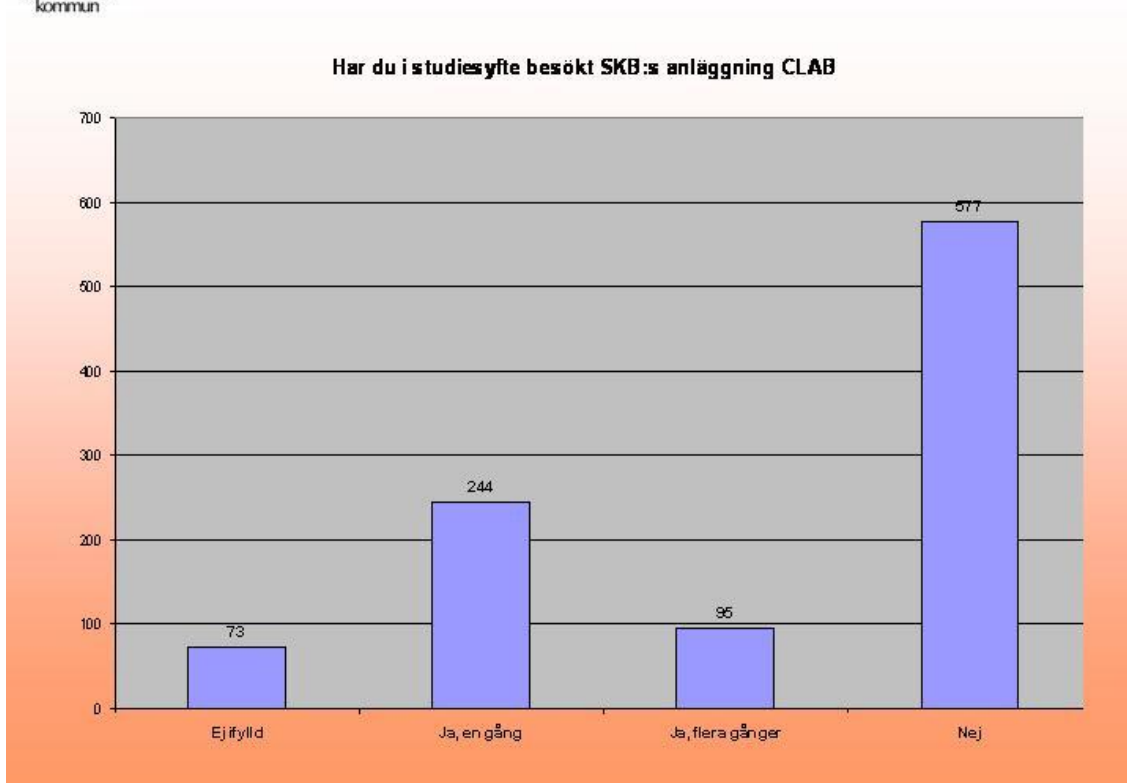
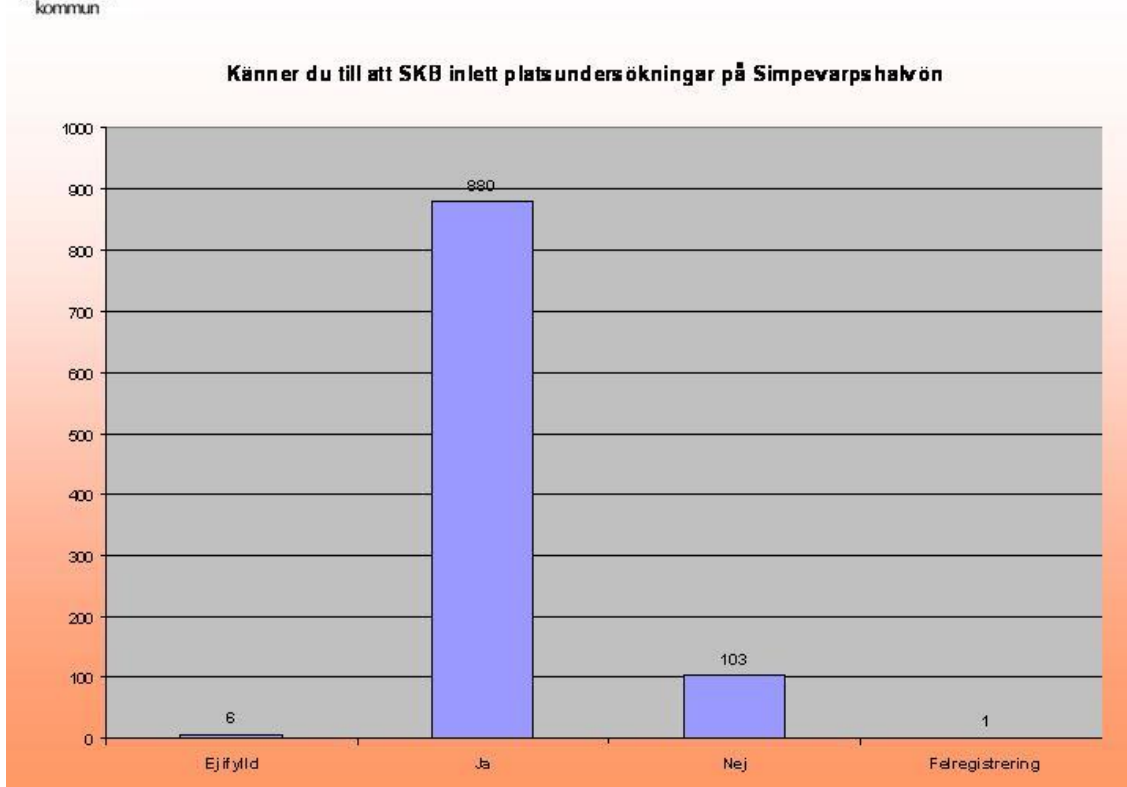

Hallandsås – en MKB-erfarenhet

LKO i samarbete med Olov Holmstrand
Scandiakonsult och kommungruppen arrangerar
ett seminarium under 2004 på temat:

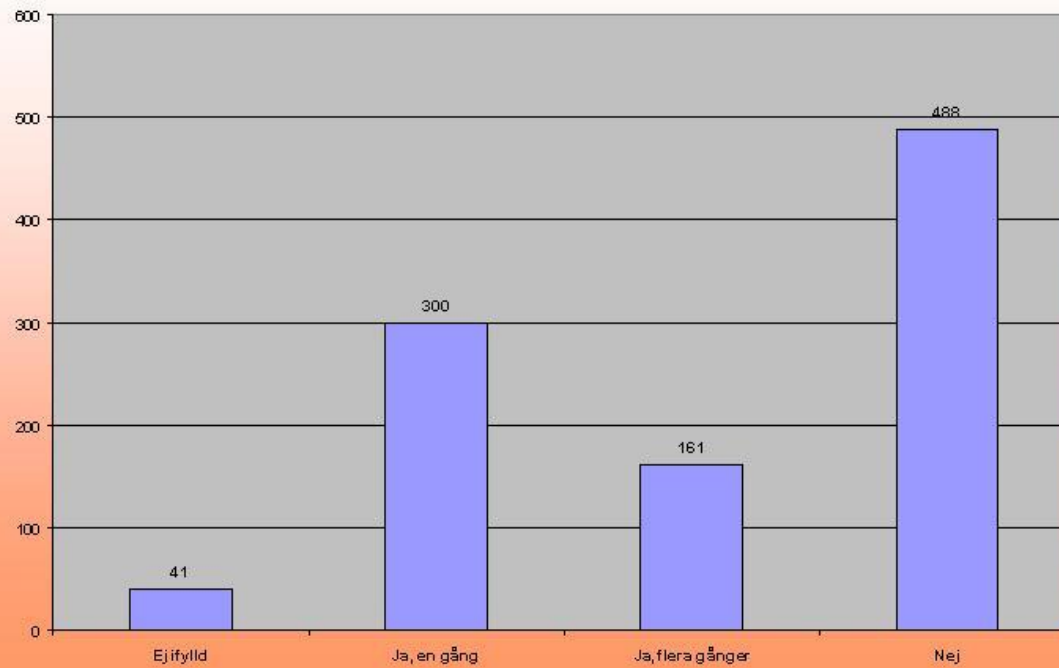
**Erfarenheter av Hallandsåsprojektets
samrådsprocess förmedlad av parterna**

LKO Lokal kompetensuppbyggnad i Oskarshamn - projekt kärnavfall. Platsundersökningsskedet

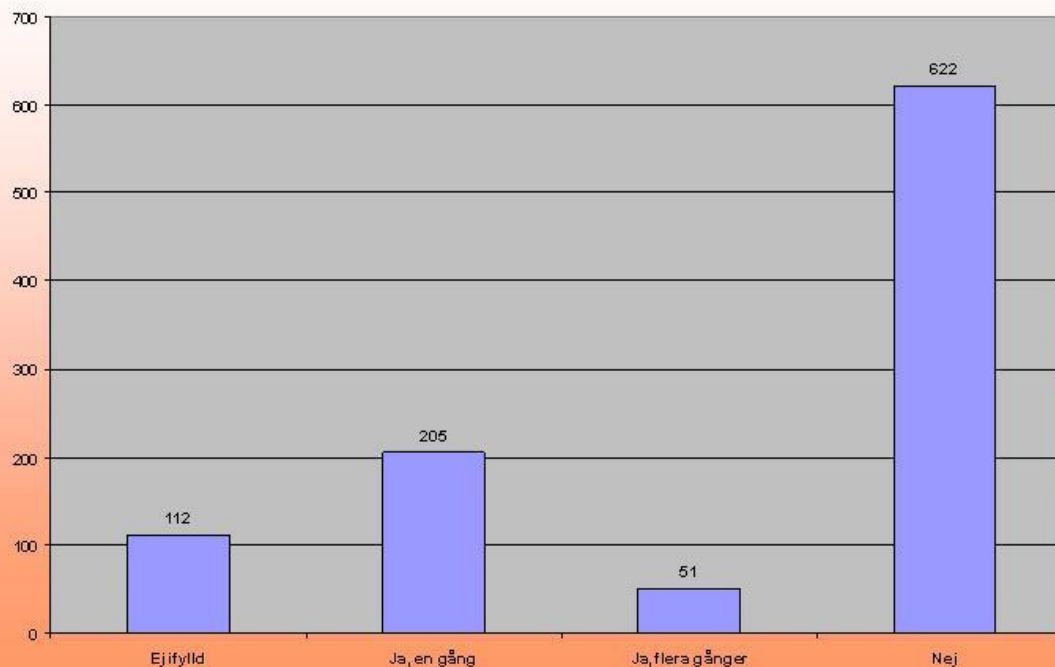

Har du i studiesyfte besökt SKB:s anläggning Äspölaboratoriet

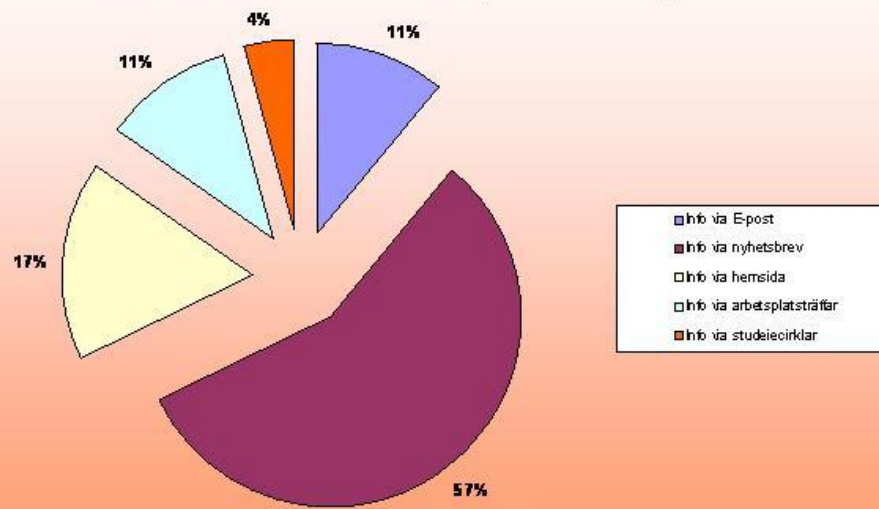

Har du i studiesyfte besökt SKB:s anläggning Kapsellaboratoriet

Hur vill du bli informerad av LKO om platsundersökningen?

CLAB etapp 2

- Alla förvaringsbassänger klara
- Driftsättning och provning av systemdelar pågår
- Elmontage pågår
- Öppning av vägg till befintlig anläggning, feb 2004
- Plan för fysiskt skydd redovisad för SKI
- Säkerhetsredovisning allmän del till SKI årsskiftet 2003/2004, systemdel feb 2004
- Klart i juli 2004

ANy 031211

INKAPSLINGSANLÄGGNING

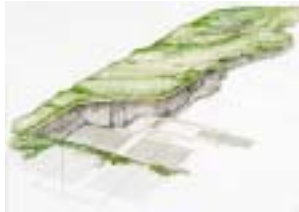
- Upphandling av projektör för anläggning och process pågår, klart under 2003
- Upphandling av konsult för säkerhetsredovisningens allmänna del under början av 2004
- Utveckling av svetsmetoder på Kapsellaboratoriet enligt plan
- Val av svetsmetod 2005
- Ansökan 2006

ANy 031211

Varför platsundersökningar?

- Duger berget för att bygga ett säkert förvar?
- Hur ska djupförvaret anpassas till platsens förutsättningar?
- Vilken plats ska väljas för djupförvaret?
- Vad anser dom som berörs? - Samråd och miljökonsekvensbeskrivning

SKB

Platsundersökningar

Vilka av bergets egenskaper är viktiga?

- Bergets sammansättning och struktur
 - Bergarter (vanlig bergart, platsen får inte ha malmpotential)
 - Förekomst och läge av deformationszoner
 - Värmeledningsegenskaper - ges av bergets sammansättning
- Grundvattnets sammansättning
 - Löst syre, pH, salthalt
- Transport av radionuklider
 - Transportmotstånd
 - Vattengenomsläpplighet
 - Flödes hastighet
- Bergbyggnad och arbetsmiljö
 - Bergmassans tryckhållfasthet (småberg)
 - Bergspänningarnas storlek
- Miljökonsekvenser
 - Ythydrologi
 - Ytnära ekosystem
 - Jordarter

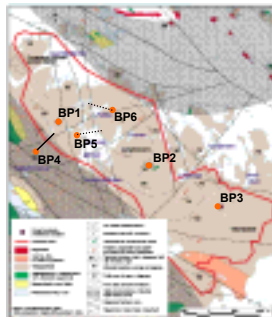

SKB

Platsundersökningar

Undersökningsstrategi Forsmark

- Tre 1000 m kärnborrhål för att svara på platsspecifika frågor och få data om den tektoniska linsens djupgående och egenskaper. Borrhålen sätts i centrum på linsen utefter dess längdsträckning.
- Geologisk kartläggning, mätning med helikopter, mätning med markgeofysiska metoder, ytekologiska studier, reflektionsseismik, mm.
- Ytterligare två lutande kärnborrhål för att undersöka linsens randzoner.
- Utvärdering och planering för slutförandet av platsundersökningen.

SKB

Platsundersökningar

Helikopter-mätning

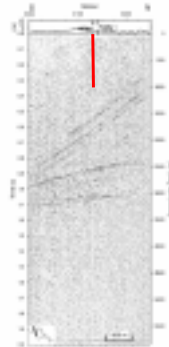
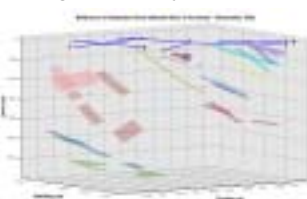

SKB

Platsundersökningar

Reflektionsseismik

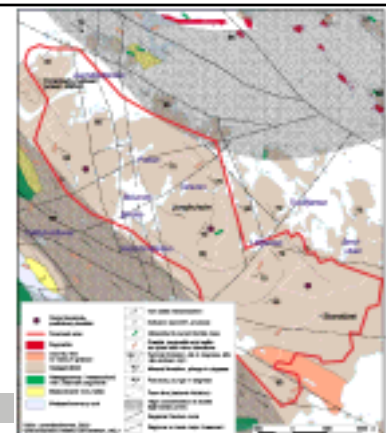
- Tydliga reflektorer ned till 3 km djup
- Få reflektorer i linsens norra del
- Fler reflektorer i linsens södra del
- De flesta reflektorer har nordostlig riktning och lutar åt sydost

SKB

Platsundersökningar

Berggrunds-kartering

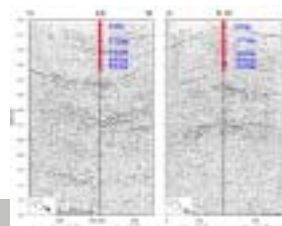

SKB

Bilaga 9
Aktuellt från platsundersökning i Forsmark
Olle Olsson, SKB
Sidan 2 av 4

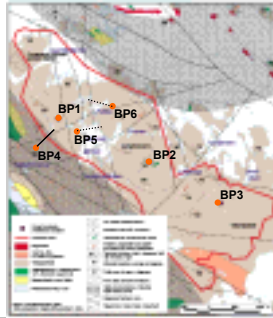
Olle Olsson, SKB

Sidan 2 av 4

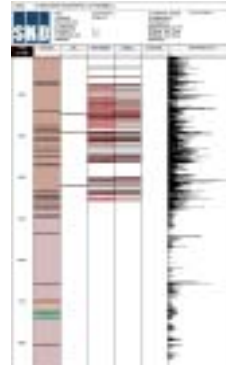
Undersökningsstrategi Forsmark

- Tre 1000 m kärnborrhål för att svara på platsspecifika frågor och få data om den tektoniska linsens djupgående och egenskaper. Borrhålen sätts i centrum på linsen utefter dess längdutsträckning.
- Geologisk kartläggning, mätning med helikopter, mätning med markgeofysiska metoder, yteologiska studier, reflektionsseismik, mm.
- Ytterligare två lutande kärnborrhål för att undersöka linsens randzoner.
- Utvärdering och planering för slutförandet av platsundersökningen.

SKB

Platsundersökningar

KFM04A (100-850m)
Översiktsskartering och
vatteninflöden

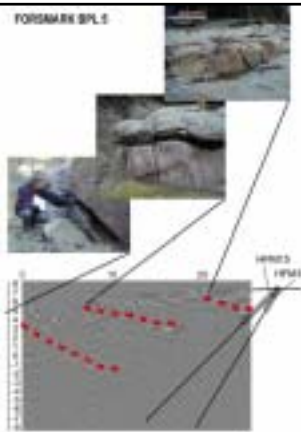

SKB

Platsundersökningar

Forsmark Borrplats 5 Blockrörelser

Markradar

SKB

Subhorisontella sedimentfyllda sprickor funna vid bygget av kärnkraftverket i Forsmark

SKB

Platsundersökningar

Bergspänningsmätningar i KFM01A

SKB

Platsundersökningar

Djupförvarets anläggningar ovan jord Alternativ SFR

SKB

Platsundersökningar

Djupförvarets anläggningar ovan jord
Alternativ Infarten

SKB

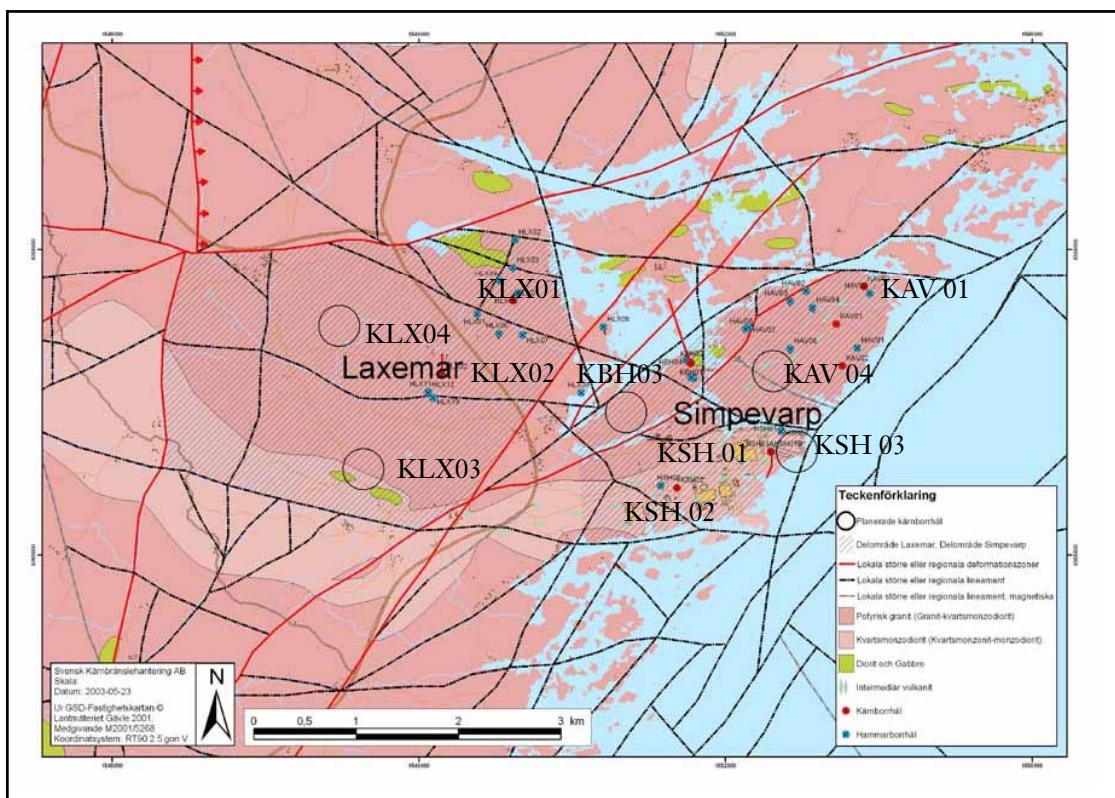
Platsundersökningar

Forsmark

- Berg med låg sprickfrekvens i linsens centrala delar
 - Mycket låg sprickfrekvens
 - Mycket låga vattenflöden under 200 m djup
 - Grundvattnets salthalt högre än Östersjön
- Mycket hög vattengenomsläpplighet i de översta hundra metrarna
- Överraskningar
 - Porös granit (P-03-77)
 - Höga bergspänningar
 - Ytliga blockrörelser och sedimentfyllda sprickor
- Linsens avgränsning mot SV vertikal
- Komplicerad kvartärgeologi
- Två bra alternativa lägen av ovanjordsanläggningarna identifierade
- Bra relationer med markägare och närboende

SKB

Platsundersökningar

SKB: S SAMHÄLLSPROGRAM 2004 - 2010 MKB-forum i Oskarshamn 11 december

- Programmets innehåll
- Syfte med programmet
- Arbetsplan för samhällsutredningar
- Utredningsskeden
- Övergripande områden
- Nivåer: generellt, region-, kommun- och lokalt perspektiv
- Vad utreddes under förstudieskedet?
- Exempel på typer av utredningar som kan bli aktuella
- Förslag på inriktning av/ innehåll i utredningsverksamheten
- Hur ska arbetet gå till?

SKB: s samhällsprogram 2004 – 2010 Består av tre delar

- Generella utredningar och analyser
- Platsanpassade utredningar
- Samhällsforskning

2003-11-28

SKB: s samhällsprogram - Syfte

- Bredda den gemensamma kunskapsbasen och fördjupa perspektivet på samhällsaspekterna
- Utnyttja kunskap och resultat från utredningar och forskning för att höja kvalitén på beslutsunderlag och MKB-dokument när det gäller samhällsaspekter
- Ge berörda kommuner underlag för att bedöma de planerade anläggningarnas inverkan på kommunens och regionens utveckling
- Att kunskap och resultat från utredningar och forskning även kan användas av andra stora industri- och infrastrukturprojekt

Samhällsutredningar under förstudieskedet Åtta förstudier 1993-2001

- Samhällsekonomiska effekter, tex. långsiktiga befolknings- och sysselsättningsprognoser
- Omvärldsanalyser
- Utredning om riskattityder och inställning till lokaliseringen av ett slutförvar
- Utredningar om effekter på turism och besöksnäring
- Utredningar om effekter på småhusmarknaden

FÖRSTUDIE OSKARSHAMN

Lokala utredningar med samhällsanknytning

- Fredriksson C, Gramner C
Förstudie Oskarshamn. Omvärldsanalys för Oskarshamn.
R-98-45, Svensk Kärnbränslehantering AB, 1998.
- Inregia AB
Förstudie Oskarshamn. Djupförvar i Oskarshamn – socioekonomiska konsekvenser.
R-98-46, Svensk Kärnbränslehantering AB, 1998.
- Nordblom C-J, Foghagen C
Förstudie Oskarshamn. Turismen i Oskarshamn med eller utan djupförvar.
R-98-51, Svensk Kärnbränslehantering AB, 1998.
- SVEFA Svensk Fastighetsvärdering AB
Förstudie Oskarshamn. Påverkan på småhusmarknaden på grund av närheten till kärntekniska anläggningar.
R-98-49, Svensk Kärnbränslehantering AB, 1998.
- Alrutz' Advokatbyrå AB
Förstudie Oskarshamn. Tredimensionella aspekter rörande åtkomst av mark för djupförvar.
R-98-50, Svensk Kärnbränslehantering AB, 1998.
- Resurs
Ekonomiska och sysselsättningsmässiga effekter av turismen i Oskarshamns kommun 1997.
Resurs, 1999.

Samhällsutredningar - Arbetsplan

- Arbetsplanen beskriver innehåll och arbetssätt i utredningsarbetet
- Syftet är att ta fram en långsiktig och sammanhållen plan för utredningsverksamheten under 2004 – 2010
- Det ska även finnas ett visst planerat utrymme för att hantera frågeställningar som aktualiseras senare under platsundersökningsskede och tillståndsprövsprocess

Samhällsutredningar – Tre skeden

- Utredningarna kan ha olika inriktning och omfattning beroende på när de genomförs. De flesta av utredningarna påbörjas under skede 1.
- Skede 1: 2004-2006 inledande platsundersökningar, ansökan och MKB för inkapslingsanläggningen
- Skede 2: 2006-2008 kompletta platsundersökningar, ansökan och MKB för slutförvaret
- Skede 3: 2006-2010 tillståndprocess

Samhällsutredningar – Fyra övergripande områden

- Samhällsekonomiska effekter
- Beslutsprocesser
- Opinion, attityder och psykosociala effekter
- Omvärldsförändringar
- De övergripande områdena är gemensamma för både utredningar och forskning

Fyra övergripande områden

- **Samhällsekonomiska effekter** – bidrar med generell kunskap om effekter av stora etableringar och ger underlag för bedömningar för hur slutförvarssystemet påverkar den egna kommunen/regionen
- **Beslutsprocesser** - ger generell kunskap om beslutsprocesser i komplexa projekt och bidrar till underlag för genomförandet av samråd, förankrings- och beslutprocesser

Fyra övergripande områden

- **Opinion, attityder och psykosociala effekter** – ger generell kunskap om hur opinioner uppkommer under ett projekts olika skeden och bidrar till förståelse av bl a. kommuninvånarnas reaktioner och behov av information
- **Omvärldsförändringar** – ger generell kunskap om relevanta omvärldsförändringar och bidrar till planering av insatser inom samråd och beslutsfattande

Samhällsutredningar - Två nivåer

- Generella utredningar och analyser
- Platsanpassade utredningar
 - regionalt perspektiv
 - kommun perspektiv
 - lokalt/kommundelsspecifikt perspektiv

Exempel på typer av utredningar

- Samhällsutredningarna under förstudieskedet ger en bra grund att bygga vidare på men de behöver uppdateras och fördjupas
- Utredningar som hanterar nya aspekter på samhällsfrågorna som aktualiseras under platsundersökningsskede och tillståndprocess
- Utredningar som aktualiseras av SKB: s utrednings- och forskningsöversikt samt kommande forskningsprojekt

Skede 1: 2004-2005

	Centrala utredningar och analyser	Utredningar ut ett region-, kommun och lokalt perspektiv	Forskning
Samhälls-eko. effekter	- Erfarenheter från större anläggningsprojekt - Spin Off - effekter av SKB:s verksamhet - Upphandlingsutredning inför en inkapslingsanläggning - SKB: s behov och regionala och lokala förutsättningar	- Nulägesanalyser och utvecklingsplaner för kommuner/ kommundelar - Fastighetspriser - Effekter på turismen - Samhällsekonomiska effekter av en etablering - Etableringsförutsättningar i kommunerna - Kärnteknisk verksamhet i ett regionalt utvecklingsperspektiv	
Beslutsprocesser	Erfarenheter från bla. Botniabanan och Västkustbanan	Regionala och lokala aspekter på beslutsprocessen	
Opinion & attityder	- Attityder till kärnteknisk verksamhet - Psykosociala effekter av stora industri- och infrastrukturprojekt	Regionala och lokala aspekter på imagefrågor	
Omvärlds-förändringar	- EU-omvärldsbevakning - Omvärldsanalys - Andra länders avfall		

Skede 2: 2006-2009

	Centrala utredningar och analyser	Utredningar ur ett region-, kommun- och lokalt perspektiv	Forskning
Samhälls-eko. effekter	- Spin Off - effekter av SKB:s verksamhet - Upphandlingsutredning inför ett djupförvar – SKB: s behov och regionala och lokala förutsättningar - Effekter av en etablering av SKB: s huvudkontor	- Utvecklingsplaner för specifika frågor - Samhällsekonomiska effekter (uppdateringar) - Etableringsförutsättningar (uppdateringar) - Kärnteknisk verksamhet i ett regionalt utvecklingsperspektiv, specifika frågor	
Beslutsprocesser		Regionala och lokala aspekter på beslutsprocessen, specifika frågor	
Opinion & attityder	- Attityder till kärnteknisk verksamhet - Psykosociala effekter av stora industri- och infrastrukturprojekt - SKB:s roll i lokalsamhället	Regionala och lokala aspekter på image, specifika frågor	
Omvärlds-förändringar	- EU-omvärldsbevakning - Omvärldsanalys		

Skede 3: 2009-2010			
	Centrala utredningar och analyser	Utredningar ur ett region-, kommun och lokalt perspektiv	Forskning
Samhälls-eko. effekter			
Besluts-processer	UPPDATERINGAR OCH KOMPLETTERINGAR		
Opinion & attityder			
Omvärlds-förändringar			
			

Utredningarnas genomförande

- SKB: s planering förankras hos samrådsparterna
- Kommunen spelar en viktig roll för att bidra med särskild kompetens, idéer och synpunkter vid prioritering av utredningsförslag och i en sammanvägd bedömning av utredningsbehovet
- Kommunen formulerar frågor av intresse att utreda och SKB formulerar utredningsområden och hur utredningarna ska genomföras
- Alla frågor av relevans kommer att besvaras inom ramen för samhällsprogrammet

Slutsatser från förstudiernas samhällsutredningar

- De samhällsekonomiska effekterna av en etablering av ett slutförvarssystem är positiva
- I den mån vissa negativa effekter kan uppstå är dessa tidsmässigt begränsade

Arbetsplan för samhällsutredningar Planering för framtagandet

- 5 november "avspark" med LKO: s arbetsgrupper – kort presentation av arbetsplanen
- 11 december MKB-forum – presentation av huvuddragen i arbetsplanen
- 18 december möte med berörda arbetsgrupper i LKO – presentation, grupparbeten och formulering av de frågeställningar som ska utredas
- Bearbetning av arbetsplanen
- Nästa MKB-forum – presentation av hur synpunkter och förslag har vägt in

Möte med berörda arbetsgrupper i LKO 18 december - förslag till dagordning

- Inledning
- Genomgång av förstudieskedets samhällsutredningar och slutsatserna av dessa (SKB)
- Presentation av "Arbetsplan för samhällsutredningar" (SKB)
- Presentation av förslag till en regional studie om konsekvenserna av etableringen av ett slutförvar. (Ulrika Joelsson, Regionförbundet)
- Grupparbete – synpunkter på arbetsplanen (inriktning och arbetssätt) samt diskussion om vilka frågor som ska utredas
- Gruppredovisning och gemensam diskussion
- Avslutning

Samhällsutredningar

- Viss restriktivitet med lokal datainsamling med respekt för kommuninvånarnas integritet
- Hur resultat från utredningar och forskning ska spridas till en vidare krets bör diskuteras ytterligare

Förslag på utredningar Samhällsekonomiska effekter

- Erfarenheter från stora anläggningsprojekt
- Spin off-effekter av SKB:s verksamhet
- "Upphandlingsutredning"
- Effekter av etableringen av SKB:s huvudkontor
- Nulägesanalyser och utvecklingsplaner för kommunen/ kommundel
- Effekter på fastighetspriser
- Effekter på turismen
- Effekter på befolkning och sysselsättning
- Etableringsförutsättningar (utbildning, service osv.)
- Djupförvaret i ett regionalt utvecklingsperspektiv

Förslag på utredningar Beslutsprocesser – Opinion - Omvärld

- Erfarenheter från bla. Botniabanan och Västkustbanan
- Regionala och lokala aspekter på beslutsprocessen
- Attityder till kärnteknisk verksamhet
- Regionala och lokala aspekter på imagefrågorna
- Psykosociala aspekter
- Omvärlds- och EU bevakning

8 december 2003

Pressmeddelande

SSI riktar kritik mot säkerhetsredovisning för slutförvar

Statens strålskyddsinstitut (SSI) beslutar att Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) ska förbättra sin säkerhetsredovisning för slutförvaret för radioaktivt driftavfall vid Forsmark (SFR 1). SSI inför även begränsningar av den fortsatta deponeringsverksamheten vid slutförvaret.

Statens strålskyddsinstitut har nyligen, tillsammans med Statens kärnkraftinspektion, avslutat en omfattande granskning av SKB:s uppdaterade analys av driften och det långsiktiga strålskyddet hos SFR 1. SSI anser att SKB inte tillräcklig väl redovisat osäkerheterna i beräkningarna av framtida stråldoser till människa och miljö. SSI har i granskningen också konstaterat att redovisningen av förvarets innehåll av vissa viktiga radioaktiva ämnen är otillräcklig. SSI kan inte utesluta att mängden av radioaktivt kol-14 i slutförvaret kan överskrida de tillåtna gränserna.

SSI:s beslut innebär att SKB inom två år ska uppdatera säkerhetsanalysen på flera punkter. Myndigheten vill försäkra sig om att SKB:s beräkningar är tillförlitliga och att slutförvaret uppfyller SSI:s strålskyddskrav. Som en försiktighetsåtgärd stoppar SSI tills vidare deponeringen av vissa avfallstyper som kan innehålla höga halter av de radioaktiva ämnen som ger störst bidrag till de framtida stråldoserna. Innan deponering får återupptas ska de begärda uppdateringarna godkännas av SSI.

Även om SSI framför kritik på viktiga punkter, innehåller SKB:s redovisning förbättringar inom flera områden, bl.a. beskrivningen av hur miljön runt slutförvaret förändras under de närmaste 10 000 åren. SSI konstaterar också att dagens utsläpp av radioaktiva ämnen är mycket låga och att personalstrålskyddet är tillfredsställande.

SFR 1 är ett slutförvar för låg- och medelaktivt driftavfall från kärnkraftverken, forskning, sjukvård m.m. Förvaret är placerat 50 m under Östersjöns botten utanför Forsmarks kärnkraftverk och togs i drift i slutet av åttiotalet. Enligt tidigare beslut ska SKB redovisa en uppdaterad säkerhetsanalys minst var tionde år.

För ytterligare information kontakta:

Björn Dverstorp, utredare, tel.nr. 08-7297248
Anders Wiebert, utredare, tel.nr. 08-7297297

Riksintresse för slutligt förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall

1

MKB-forum Osakarshamn

SKI

Praktiskt tillvägagångssätt

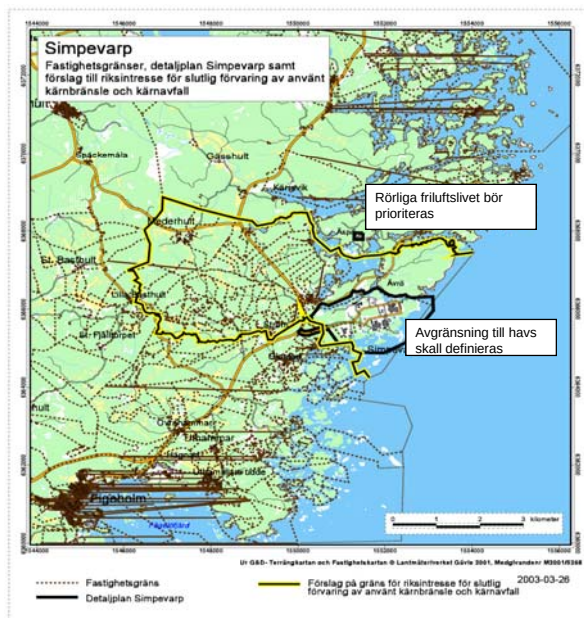
- Inledande kontakt med Boverket som är ansvarig central myndighet
- Samråd med SKB, SSI och de berörda länsstyrelserna och kommunerna.
- Bred remissomgång till berörda myndigheter inom olika områden.
- Färdigt förslag sänds till länsstyrelserna och det används i den kommunala översiktsplaneprocessen enligt 4 kapitlet PBL.

2

MKB-forum Osakarshamn

SKI

Samrådsmöte med kommun och Ist

SKI

Beslut som skall använda hushållningsregl

- Plan- och bygglagens beslut om planer (kommunfullmäktige) och lov utanför detaljplan (nämnd eller tjänstemän)
- miljöbalkens tillstånd, dispenser, förordnanden m.m.
 - 7 kap naturskydd m.m. (länsstyrelse eller kommun),
 - 9 kap miljöfarlig verksamhet (miljödomstol, miljöprövningsdelegation eller kommunal nämnd),
 - 11 kap vattenverksamhet
 - 12 kap täkt och samråd om intrång i naturmiljön m.m (länsstyrelse)
 - 17 kap tillåtlighetsprövning (regeringen)

SKI

forts.

- väglagens **beslut om arbetsplan (Vägverket)**, lagen om byggande av järnväg **beslut om järnvägsplan (Banverket)**, luftfartslagens **beslut om att inrätta allmän flygplats (Luftfartsverket)**, fartledslagens **beslut att inrätta allmän fartled och allmän hamn (Sjöfartsverket)**
- rörledningslagens **beslut om fjärrvärme, olja m.m. Om ledningen överstiger 20 km (regeringen/Statens Energimyndighet)**, naturgaslagens **beslut om ledning eller lager (regeringen/Statens Energimyndighet)**

5

MKB-forum Osakarshamn

SKI

forts.

- ellagens **beslut om närkoncession för linje och område (Statens Energimyndighet)**
- torvlagens **beslut om täkt (länsstyrelse)**, minerallagens **beslut om bearbetning men inte undersökning (bergmästaren)**, kontinentalsockellagens **beslut om utvinning m.m. av naturtillgångar (SGU) samt dito enligt lagen om ekonomisk zon (regeringen)**

Vissa markanvändningslagar har inte tagits med i beslutet t.ex. skogsvårdslagen eller fastighetsbildningslagen

6

MKB-forum Osakarshamn

SKI

Tillämpning av riksintresset

- **Beslutande instans skall vid prövning ha tillgång till fakta om intresset (ÖP och MKB enligt MB 6kap 11§)**
 - Fakta baseras på SKI:s beslut som implementerats i kommunens översiktsplan
- **I beslutet skall redovisas hur intresset har beaktats**
- **Statliga och kommunala företrädare skall höras under beslutsprocesserna och beredas möjlighet att värdera inverkan på intresset**

7

MKB-forum Osakarshamn

SKI

SKI:s bedömning

- **Är det som berörs verkligen av riksintresse och varför det?**
 - Väl motiverad avgränsning
- **Vilka av värdena som grundar riksintresset påverkas av projektet och hur då?**
 - Tydlig beskrivning av bakgrunden till utpekandet och konkurrerande intressen
- **Är påverkan av sådan omfattning eller betydenhet att det kan bedömas som påtagligt?**
 - Definition av påtaglig skada
- **Är projektet också av riksintresse, så att skadan kan medges i alla fall, om projektet utgör bäst hushållning?**

8

MKB-forum Osakarshamn

SKI

Fortsatt arbete

- **LKO organisationen skall senast den 15 december ha lämnat sina synpunkter på avgränsningen till SKI**
- **SKI jobbar fram ett förslag på beslut som skickas ut på remiss under vintern 2004**

Riksintresse – KOLKO:s yttrande

Kommungruppen belyser frågan ur fyra aspekter

- Tidpunkten för införandet
- Avgränsningen
- Vad kan hända fram till en ansökan?
- Samrådsförfarandet

LKO Lokal kompetensuppbyggnad i Oskarshamn - projekt kärnavfall. Platsundersökningsskedet

Riksintresse – KOLKO:s yttrande

Tidpunkten för införandet

- Införandet kopplas till SKB:s ansökan om slutförvarsplats
- Endast utpekad kommun kommer i fråga
- Säkrare

LKO Lokal kompetensuppbyggnad i Oskarshamn - projekt kärnavfall. Platsundersökningsskedet

Riksintresse – KOLKO:s yttrande

Avgränsningen

Inte rimligt att nu avgränsa riksintresset i
överensstämmelse med P2 innan KF tagit
ställning till hela SKB:s utökade intresseområde

LKO Lokal kompetensuppbyggnad i Oskarshamn - projekt kärnavfall. Platsundersökningsskedet

Riksintresse – KOLKO:s yttrande

Vad kan hända?

Ingen anledning att nu införa ytterligare
restriktioner i markanvändningen.

Vi ser inga risker för åtgärder som skulle försvåra
tillkomsten av ett framtida slutförvar.

LKO Lokal kompetensuppbyggnad i Oskarshamn - projekt kärnavfall. Platsundersökningsskedet

Riksintresse – KOLKO:s yttrande

Samrådsförfarandet

Infogas i samrådet för kustplaneringen (fördjupad
översiktsplan)

Kommungruppen samordnar med MKB-
processen för kärnavfall.

Gemensam konvention om säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle och om säkerheten vid hantering av radioaktivt avfall

“Avfallskonventionen”

1

Bakgrund

Förut - accepterade säkerhetsprinciper publiceras genom IAEA som rekommendationer

- **inte bindande** ⇒ riktlinjer, vägledning
- **enskilda staters suveränitet, nationellt ansvar betonas**

Tjernoby 1986 ⇒ diskussion om internationellt bindande åtaganden

- **behov av internationell reglering genom en konvention**
- **uppdrag att i IAEA:s regi utarbeta förslag**

2

Bakgrund

Ursprungligen tänkt omfatta all kärnteknisk verksamhet

Resultat: Kärnsäkerhetskongventionen

- **Landbaserade civila kärnkraftverk**
- **Åtagande om utarbetande av en ny kongvention angående radioaktivt avfall**

Avfallskonventionen

- **Resolution vid IAEA:s kongress 1994**
- **Expertgruppmöten 1995 - 1997**
- **Öppnades för undertecknande vid IAEA:s kongress 1997**
- **Trädde i kraft 2001**

SKI

3

Avfallskonventionens syften

- att anslutna parter **kontinuerligt ska förbättra säkerheten** vid hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall
- för att därigenom **stärka nationellt säkerhetsarbete**
- möjliggör anslutning för alla stater oavsett "aktuell status"
- redovisning och granskning av utveckling vid granskningsmöten

SKI

4

Några centrala mål...

- uppnå, vidmakthålla hög säkerhetsnivå avseende hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall ... genom att stärka internationella åtgärder/samarbete ...
- att säkerställa att det under alla faser av hanteringen finns skydd mot möjliga faror ...skydd mot joniserande strålning ... nu och i framtiden
- att förhindra olyckor och lindra konsekvenserna om en olycka ändå inträffar

SKI

5

...och några centrala principer

- slutliga ansvaret åvilar staten
- frihet besluta om använt bränsle är en tillgång som kan utnyttjas eller bli föremål för direkt slutförvaring
- radioaktivt avfall bör slutförvaras i stat där det uppstått
 - under vissa omständigheter medges möjlighet komma överens om att använda gemensamma anläggningar
- rätt att förbjuda import av främmande använt kärnbränsle och radioaktivt avfall

SKI

6

Rapportering och granskning

Process med nationell redovisning från anslutna parter som granskas av övriga parter

- Nationella rapporter redovisas vart 3:e år
- Rapporterna granskas av övriga medlemsländer
- Slutrapport från granskning offentliggörs
 - övrig redovisning (frågor och svar) konfidentiellt i syfte att främja öppen och rak kommunikation

SKI

7

Nationella rapporter

- Ramverk av lagar, förordningar och föreskrifter som reglerar hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall
- Oberoende myndigheter med uppgift att granska att verksamheterna utförs enligt ramverket
- Myndigheternas befogenheter och medel

SKI

8

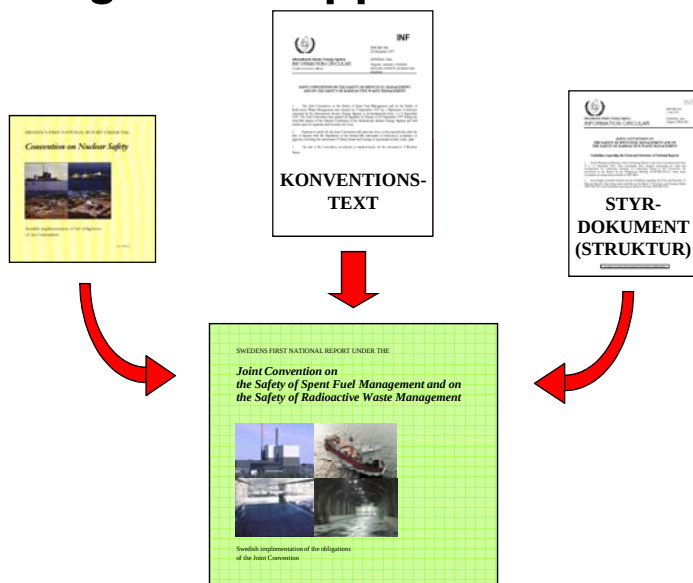
Nationella rapporter

- Handlingslinjer för omhändertagande av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall
- Förfarandet vid omhändertagande av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall
- Beskriva anläggningar
- Inventarieförteckningar för använt kärnbränsle och radioaktivt avfall
- Eventuella åtgärder som behövs till följd av tidigare hantering ("historiskt avfall")

SKI

9

Sveriges 1:a rapport

SKI

10

Sverige uppfyller förpliktelserna i konventionen

Förbättringsområden

- **Säkerställa finansiering för omhändertagande av annat radioaktivt avfall än kärnavfall**
 - Regeringen har tillsatt IKA-utredningen
- **Tydliggöra krav på förberedelser för avveckling redan vid projektering och uppförande**
 - Nya föreskrifter framtagna av SSI
 - Uppmärksammat i revidering av SKIFS 1998:1

11

SKI

Granskningsmötet november 2003

- **SKI, SSI, Miljödepartementet och SKB deltog**
- **Omkring 150 skriftliga frågor till Sverige**
- **Sveriges granskningsgrupp**
 - Storbritannien, Marocko, Kroatien, Tjeckien, Japan och Nederländerna
 - Många andra länder ställde frågor
- **Fullständig insyn även i granskningen av USA, Grekland, Irland, Lettland, Slovakien, Slovenien och Belgien**

12

SKI

Bedömningen av Sverige

Sverige bedömdes mycket positivt
("outstanding")!

Förbättringsområden

- Regelverket för avveckling och rivning
- Systemet för icke-kärnenergianknutet avfall

Uppmaning

- Genomföra slutförvarsprogrammet

SKI

13

Allmänna reflektioner

- Stort intresse för avveckling och rivning
- Strålkällor problem i många länder
- Mycket höga ambitioner och stark vilja i gamla östländer
- Slutförvaring är en känslig fråga
 - En falang vill "ligga lågt"
 - En falang vill driva på
- Konventionen har stor potential
 - Effektivisering behövs

SKI

14

Miljöprövning av Oskarshamns kärnkraftverk

- Mars 2003
Tidigt samråd med länsstyrelsen samt lokala, regionala och centrala myndigheter
- April 2003
Samrådsmöte med särskilt berörda
- Juni 2003
Länsstyrelsen beslutar att verksamheten vid Oskarshamns kärnkraftverk kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen anser att bl.a. följande frågor bör belysas i MKB'n:
 - Sammanställning och utvärdering av den omgivningskontroll som hittills bedrivits
 - Miljöpåverkan av uttag av råvatten samt konsekvenser av att skydda vattentäkten
 - Miljöpåverkan av elektromagnetiska fält och buller från kraftledningar
 - Miljöpåverkan av transporter
 - Beskrivning av hur de allmänna hänsynsreglerna i MB uppfylls
 - Verksamhetens påverkan i förhållande till de nationella miljömålen.
- September 2003
Utökat samråd med myndigheter samt med allmänheten och organisationer m.fl.
- Tidplan för tillståndsansökan (OKG's)
Juni 2004 Ansökningar med MKB lämnas in.
Maj 2005 Tillstånd från Miljödomstolen och Regeringen
- Juni 2006: Installation 1 + 70 MW
- Juni 2007: Installation 2 + 150 MW
- Juni 2008: Installation 3 + 35 MW

Samråd – status och planering

Planering av utökat samråd

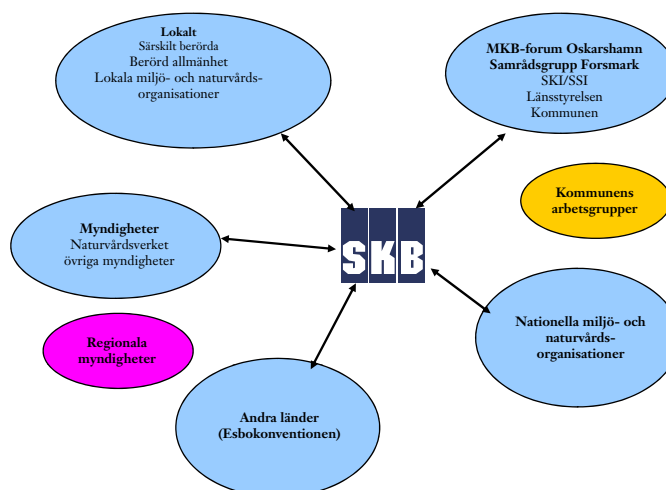
OSKARSHAMN	2003	2004	Typ
MKB-forum	11 dec	4 möten	Möte
Kommunens arbetsgrupper	5 nov (uppstart)	??	Möte
Allmänhet	12 nov	Hösten	Möte
Organisationer lokalt	-	Feb	Möte
GEMENSAMT med Forsmark			
Boverket + Naturvårdsverket	17 dec	??	Brev + kontakt
Övriga myndigheter	Brev i nov med inbjudan till 17 dec	-	Brev
Organisationer nationellt	-	Mars/april	Möte
Andra länder	-	Sen höst?	Via NV

2003-12-09

Samråd – status och planering

Aktörer i utökat samråd

2003-12-09

Samråd – status och planering

"Kick off" för LKO den 17 oktober Grovplanering

Förmiddag: Fältbesök

Lunch

Eftermiddag: Avgränsningsrapport
Pågående arbete i platsundersökningarna

Hydrologi

Geologi

Flora och fauna

.....

2003-12-09